

012
c 23

Biblioteca Publică "Transilvania"
Centrul de Informare și Documentare "Chișinău"

NINELA CARANFIL

Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" 130 ani

Biobibliografie

Biblioteca Municipală *B.P. Hasdeu*
Biblioteca Publică *Transilvania*
Centrul de Informare și Documentare *Chișinău*

Ninze la Caranfil

Biobibliografie

Chișinău 2007

Ediție îngrijită de **Lidia Kulikovski, dr. conf. univ.**

Coordonator: **Parascovia Onciu**

Alcătuitor: **Ludmila Capița**

Redactare bibliografică: **Olga Detișin**

Lector: **Vlad Pohilă**

Culegere computerizată: **Ludmila Capița, Faina Zubcu**

Cuprins

Către cititor	4
Studii introductive	
• <i>Vlad Pohlă. Măiastră a cuvântului rostit, îndrăgostită de cuvântul scris</i>	6
• <i>Anatol Codru. Epifania unui destin mesianic</i>	15
• <i>Nicolae Darie. Ninela Caranfil – un suflet veșnic fremătând</i>	16
• <i>Claudia Partole. Un actor pe scena Vieții...</i>	18
• <i>Vasile Șoimaru. Înălțimea românească a unei actrițe basarabene</i>	19
Referințe și aprecieri	21
Tabel cronologic	26
Moment poetic (din poeziile preferate ale Ninelei Caranfil) <i>Lucian Blaga, Magda Isanos, Dumitru Matcovschi</i>	28
Ninela Caranfil. Profesia mea	30
Cărți și articole publicate de Ninela Caranfil	42
• Impresii și opinii ale artistei despre personalități marcante ale culturii noastre	50
• Gânduri, reflecții...	53
Articole și consemnări în presă despre Ninela Caranfil	57
• Referințe și aprecieri despre activitatea artistei	67
Interviuri realizate cu Ninela Caranfil	69
Ninela Caranfil în emisiuni de radio și televiziune	71
Anexe	
• Spectacole radiofonice	73
• Monospectacole	73
• Lansări de carte	74
• Acțiuni culturale de amploare și de rezonanță, cu participarea artistei	75
• Participări la <i>Salonul Național de Carte</i> de la Iași, organizat de Biblioteca Județeană <i>Gheorghe Asachi</i>	76
• Participări la Manifestările cultural-științifice <i>Mircea Eliade</i>	76
• Medalioane literare organizate de dr. Veronica Postolachi, profesoară la Liceul român-englez <i>Mircea Eliade</i>	77
Index alfabetic de nume	78
Din iconografie	80
Acord final... (alte poeme de suflet) <i>Mihai Eminescu, Grigore Vieru, Leonida Lari, Nicolae Dabija, Ion Druță</i>	88

Către cititor

Prezenta biobibliografie este o încercare de a reflecta pe pagini de carte afirmarea de către **Ninela Caranfil** a valorii proprii sale fiindte, validată în universul teatrului și este dedicată aniversării a **60-a** a cunoscutei, apreciatei actrițe.

Lucrarea este concepută ca un instrument util de informare pentru specialiști în domeniul teatrului, pentru cadrele didactice de toate gradele, pentru bibliotecari, pentru studenți și elevi preocupați și interesați de teatru, cultură, artă.

Structura lucrării reflectă activitatea teatrală a actriței și include următoarele compartimente:

- Către cititor
- Studii introductive
- Referințe și aprecieri
- Tabel cronologic
- Moment poetic (din poeziile preferate ale Ninelei Caranfil) *Lucian Blaga, Magda Isanos, Dumitru Matcovschi*
- Profesia mea – eseu autobiografic
- Cărți și articole scrise de Ninela Caranfil
- Articole despre viața și activitatea Ninelei Caranfil
- Interviu realizat cu Ninela Caranfil în presă
- Ninela Caranfil la Radio-TV
- Impresii și opinii ale artistei despre personalități marcante ale culturii noastre
- Gânduri, reflecții...
 - de Ninela Caranfil
 - despre Ninela Caranfil.

Compartimentul *Cărți și articole scrise de Ninela Caranfil* prezintă volumul *Tăcerea de până la Cuvânt* și scrierile incluse

în el, precum și articole din publicațiile periodice; la fel, și recenzii la cartea amintită.

Compartimentul *Articole și consemnări în presă despre Ninela Caranfil* include momente biografice, diverse scrieri despre activitatea scenică și culturală a actriței.

În compartimentul *Interviuri realizate cu Ninela Caranfil* sunt prezente dialoguri cu actrița, care oglindesc diferite aspecte ale implicării artistei în viața teatrală, culturală și civică.

Criteriul de aranjare a materialului în fiecare compartiment este cel alfabetic.

Edițiile periodice au fost consultate *de visu*.

Selectarea informațiilor a fost realizată în baza arhivei personale a actriței, colecțiilor și cataloagelor Bibliotecii Municipale *B.P. Hasdeu* și Bibliotecii Publice *Transilvania*.

Pentru identificarea mai rapidă a persoanelor menționate în biobibliografie a fost alcătuit un *Index alfabetic de nume*.

Descrierile bibliografice sunt făcute în baza STAS-ului *Descrierea bibliografică a documentelor 7.1 – 2003*.

Materialele publicate în limba română cu caractere chirilice (până la 1989) au fost transcrise cu litere latine, iar cele în limba rusă au fost date în original, la sfârșitul fiecărui compartiment.

Abrevierile s-au efectuat conform STAS-ului 8256-82 *Prescurtările cuvintelor și ale expresiilor tipice românești și străine din referințele bibliografice*.

Limitele cronologice ale biobibliografiei: 1982-2007.

Selectarea surselor a fost încheiată la 01.08.2007.

Motto: *Că unde este multă înțelepciune este și multă amărăciune,
și cel ce își înmulțește știința își sporește suferința;
Vreme este să te naști și vreme să mori; vreme este să
sădești și vreme să smulgi ceea ce ai sădit.*

(Ecclesiastul, 1, 18; 3, 2)

STUDII INTRODUCTIVE

Măiastră a cuvântului rostit, îndrăgostită de cuvântul scris...

*Despre complexitatea artei, a fenomenului artistic în viața
noastră - știu cam toți, oricum - multă lume știe.*

*Mai puțini știu însă, despre complexitatea, dificultatea de
a scrie despre artă, despre artiști... Poate, în special, când arta
aceasta e românească, dar din R. Moldova, iar artistul e mai mult
decât un artist pur și simplu. Numitorul comun al marilor artiști
din toată lumea, din toate timpurile: o continuă oscilație între
agonie și extaz – îi definește, desigur, și pe oamenii de artă
talentați de la noi. De aici și riscul de a luneca pe panta banalului
atunci când te apuci, te încumeți să scrii despre un artist,
respectiv, despre o artistă – fie de aici, fie de pe malurile Senei,
ale Tamisei sau ale Atlanticului. Totuși, la o privire mai atentă,
ies la suprafață și diferențele: și de școală a artei, și de destin
artistic, și de abordare a lucrurilor, fenomenelor, a vieții însăși. Și
nu numai între oamenii de artă de acolo și cei de aici. Se de-
osebesc mult înde ei și artiștii noștri. Inclusiv pentru că fiecare
talent e o personalitate distinctă, dar nu numai aceasta ar fi mo-
tivația, explicația. Așa sau astfel, tocmai diferențele astea pică
bine unui autor de texte, ele îi întind o mână de ajutor ziaristului,
criticului de artă, scriitorului.*

*Și iată așa, încurajat de această șansă, de această
oportunitate, încerc și eu să fac o schiță de portret al unei artiste
mai aparte – mai deosebită din varii puncte de vedere, pe care,
sper, le voi elucida pentru cei curioși, pentru cei care văd în teatru
o excepțională formă de artă, dar și o manifestare a trăirii noastre
cea de toate zilele.*

*Așa cum ne sugerează și titlul prezentei cărți, ne referim la **Ninela Caranfil**, Artistă Emerită din Republica Moldova, artistă de teatru și film, actriță notorie, de real talent și de succes nu mai puțin real, la Teatrul Național „Mihai Eminescu”. Este un nume de rezonanță, o prezență artistică ce nu necesită comentarii ample pentru iubitorii de teatru, pentru cei fascinați de cuvântul rostit (și rostuit!): frumos, vibrant, tulburător...*

Însă, vorba francezilor: Noblesse oblige... Iar specificul lucrărilor biobibliografice pare a fi chiar mai de neînduplecat decât galanții francezi și astfel mă văd obligat să fac o incursiune biografică pe cât e posibil mai amănunțită. Unde mai pui că prezenta biobibliografie se axează pe o aniversare a Ninelei Caranfil – o aniversare prea frumoasă, ca o viață de artistă să fie „trecută în revistă” superficial; un jubileu la care un amănunt în plus, poate chiar și mulțimea detaliilor, devin un beneficiu, dacă nu o necesitate.

* * *

S-a născut viitoarea artistă la 17 iunie 1947, în comuna Satu Nou, de lângă Cimișlia, în familia lui Chiril Caranfil, felcer, și a Mariei (n. Antoci), casnică.

Au fost la părinți cinci copii: Ana, Lidia, Boris, Ștefan, Nine-la, și au avut parte, în casa părintească, de o viață dacă nu ușoară (timpurile celea fiind prea grele!), apoi cu certitudine – cumpătată, armonioasă, căci era clădită pe temeliea unei cuminenii pur basarabene, pe dulcea amintire a „vremurilor românești”, pe înțelepciunea preceptelor creștine. Însiși părinții, se vede, le-au oferit modele de cumsecădenie, dragoste de carte și atracție pentru frumos – atât de mult și atât de generos le-au dat toate acestea! – dovadă stă și recunoștința, pietatea, cu care sunt pomeniți, omagiați, de urmașii lor până în prezent. Fiecare dintre copiii lui Chiril și ai Mariei Caranfil s-a impus în viață reușit, în felul său; totuși, de o recunoaștere publică deosebit de frumoasă au beneficiat „cei doi mezini”: Ștefan Caranfil (n. 1945) – dirijor de cor, pedagog, valorificator al folclorului muzical și, desigur, protagonistul nostru.

După absolvirea școlii medii de cultură generală nr. 1 din Cimișlia (1964; în prezent – Liceul *Ion Creangă*), Ninela trece

concursul pentru formarea unei grupe de studenți din Basarabia, la Institutul de Stat de Artă Teatrală *A. Lunacearski* din Moscova. La această faimoasă școală superioară de teatru din Rusia, cunoscută mai ales ca GHITIS, a avut renumiți profesori (actori și regizori): Olga Pâjova, Boris Bibikov, Mihail Cisteakov, Olga Starinkova, precum și pe artistul și scriitorul Simion Ghimpu de la Chișinău, care le predă cursul de arta vorbirii, de fapt – limba română literară.

Ca licențiată a GHITIS-ului, în vara lui 1969 a fost angajată la Teatrul Muzical-Dramatic *A.S. Pușkin* din Chișinău (în prezent – Teatrul Național *Mihai Eminescu*), unde, împreună cu alți colegi de studii teatrale la Moscova, Ninela Caranfil s-a lansat cu roluri diferite în patru spectacole de diplomă: *Omul cu armă*, de N. Pogodin; *Corbul*, de Carlo Gozzi; *Pâine câștigată*, de A. Ostrovski; *Tangoul criminal*, de Egon Ranet. Deși foarte curând se impune original în roluri noi - în spectacole montate de Valeriu Cupcea (*Complotul împărătesei*, de A. Tolstoi) și de Veniamin Apostol (*O noapte cu privighetori*, de V. Ejev), în 1970 Ninela Caranfil este victima unei „reduceri de cadre la teatru”, care era în realitate o concediere – pedeapsă în stil sovietic, pentru „vina” de a fi aprins lumânări într-o biserică.

În 1972 este invitată, de către regizorul Sandri Ion Șcurea, la Teatrul *Luceafărul*, pentru rolul Doicii din piesa *Ipolit* de Euripide. Nu rezistă ispitei de a se încadra în trupa ce se bucura de un fulminant succes, de la întemeiere, în 1960, și în următorii ani realizează mai multe roluri pe scena *Luceafărului*: în spectacolele *Ipolit*, de Euripide; *Nevolnicele*, de A. Ostrovski; *Jocul dragostei și al întâmplării* de A. de Musset; *Jucării de oțel*, de R. Urneviciute (toate în regia lui S.I. Șcurea). La sugestia regizorului Veniamin Apostol, în 1976 Ninela Caranfil revine la teatrul unde a debutat ca actriță și își leagă din nou destinul de acest colectiv artistic, fiind până în prezent actriță a Naționalului *Mihai Eminescu*.

* * *

În trei decenii și jumătate de carieră artistică, Ninela Caranfil a interpretat (cu precădere, pe scena Teatrului Național *Mihai Emi-*

nescu) circa 30 de roluri, întrupând personaje extrem de diferite ca factură: de la comice și lirice - la dramatice și tragice. Vom menționa doar unele dintre acestea: Zița din *O noapte furtunoasă*, de I. L. Caragiale; Eleonora și Olia din *Tata*, Nătăluța, Efimia și Elena din *Pomul vieții*, Vera din *Abecedarul* (toate trei piesele - de Dumitru Matcovschi); Vecina binevoitoare din *Casa mare*, de Ion Druță; Oltea din *Io, Ștefan Voievod*, de Anatol Gondiu; Liza din *Casa* de Feodor Abramov; Poșlepkina din *Revizorul*, de Nikolai Gogol; Angustias din *Casa Bernardei Alba*, de Federico Garcia Lorca; Mama din *Om și gentilom*, de Eduardo de Filippo; Hanuma din piesa omonimă a dramaturgului georgian G. Țigareli; Olinda, din *Lumea este așa cum este*, de Alberto Moravia; Ursula din dramatizarea *Un veac de singurătate*, după Gabriel Garcia Marquez etc.

În teatru a colaborat cu regizorii: Valeriu Cupcea, Veniamin Apostol, Andrei Băleanu, Sandri Ion Șcurea, Silviu Fusu, Victor Ciutac, Veaceslav Madan, Vitalie Rusu, Emil Gaju, Sandu Vasilache, Mihai Fusu, Andrei Vartic, Ilya Schatz – de la Chișinău; Nicoleta Toia, Sergiu Sabin, Cătălina Buzoianu – de la București; Peter Bokor din Canada etc. I-a avut parteneri de spectacole (inclusiv radiofonice) pe actorii Constantin Constantinov, Dumitru Caraciobanu, Arcadie Plăcintă, Damian Dimitrov, Nicolae Darie, Victor Ciutac, Vitalie Rusu, Iurie Negoită, Dina Cocea, Viorica Chircă, Ecaterina Malcoci, Paulina Zavtoni, Valentina Izbeșciuc ș.a.

Pe scena teatrelor noastre și în rolurile din spectacole radiofonice actrița Ninela Caranfil îmbină cu succes rigorile specifice sistemului clasic al lui Konstantin Stanislavski (1863-1938) - asimilate la GHITIS - cu principiile sistemului de factură avangardistă al lui Evgheni Vahtangov (1883-1922), promovate de Școala de teatru *Șciukin* din Moscova. Totodată, ca și alți actori talentați de la noi, chiar dacă au fost școliiți la Moscova, N. Caranfil și-a însușit și a dat expresie scenică celor mai frumoase tradiții ale școlii teatrale românești. „*Ninela Caranfil, artistă emerită cu o voce ce izvorăște din inimă, ca să ajungă la inimă... Întotdeauna când am urmărit-o în scenă [...], mi s-a transmis fluid dorința actriței de a crea roluri și caractere care una vorbesc și tot una gândesc!...*” (Lucia Purice).

Din ultimele realizări teatrale ale Ninelei Caranfil amintim: Madame Lazici din *AFEB* de Branislav Nușci (Serbia), Odochia din

Rugăciunea de seară de Ion Druță, Terese din *Cumetrele* în regia lui Peter Bokor (Canada), Maria Vasilevna din *Unchiul Vania* de Anton Cehov, Ea (soția) din *Zăpezile de altă dată* de Dumitru Solomon.

S-a produs în vreo zece filme artistice, cu precădere, producții ale studioului „Moldova-film”: *Calul, pușca și nevasta* și *Făt-Frumos* (regizor Vlad Ioviță), *Totul putea fi altfel* (regizor Valeriu Jereghi), *Lebede pe lac* (în regia lui Vasile Pascaru), *Adolescenta, Călătorie la nuntă înaintea nunții, Cum să devii celebru* (regizor Ion Scutelnic), *Un mic serviciu, Cine va reuși la ultimul vagon* (în regia lui Boris Conunov).

* * *

Reprezentând perfect tipul de artistă militantă, Ninela Caranfil s-a implicat plenar în evenimentele din 1988-1991, când luase amploare mișcarea de eliberare națională. A susținut recitaluri nu numai la teatru (inclusiv pe scena Teatrului de Vară), dar și pe Aleea Clasicilor din Grădina Publică *Ștefan cel Mare*, în Piața Marii Adunări Naționale, în stradă, însuflețind mulțimile de oameni veniți din toate colțurile republicii. A redactat și semnat mai multe moțiuni și apeluri întru susținerea luptei pentru grafia latină și pentru statutul limbii române ca limbă de stat (oficială), în R. Moldova. S-a aflat la începuturile constituirii Ligii Democrat-Creștine a femeilor din Moldova, alături de Leonida Lari, Lidia Istrati și alte reprezentante de vază ale artei, culturii, științei și politicii basarabene.

În 1990 este inclusă în prima delegație a oamenilor de cultură de la Chișinău care merge într-o vizită de lucru în România. Împreună cu membrii delegației - Grigore Vieru, Vasile Vasilache, Gheorghe Vodă, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Maria Bieșu, Tudor Chiriac ș.a., a avut memorabile întâlniri cu faimoșii scriitori Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Andrei Pleșu, cu celebri actori și regizori de la teatrele din București. În vara aceluiași an, 1990, o întâlnim la „Podurile de flori” întinse pe malurile Prutului, între frații despărțiți de-a lungul a cinci decenii de către odiosul regim de ocupație sovietică.

În anii 1994-1995 actrița a fost alături de studenții și liceenii ce protestau împotriva scoaterii din învățământ a cursurilor Limba și Literatura Română, Istoria Românilor, împotriva rusificării și resovietizării studiilor în școlile, colegiile și universitățile din R. Moldova.

Funcționând ca viceministru al Culturii, în perioada 1999-2001, Ninela Caranfil optează pentru ocrotirea și promovarea mai energică a valorilor naționale autentice, pentru ameliorarea existenței precare a oamenilor de creație.

În anul 2004 participă la mitingurile de protest ale actorilor de la Teatrul Național *Mihai Eminescu* și la grevele de protest ale jurnaliștilor de la Radioul Național și Televiziunea Națională, pentru apărarea drepturilor profesionale, a demnității umane și naționale.

* * *

Dar nu numai pe scene de teatru și pe „baricadele vieții” e prezentă Ninela Caranfil.

La Radioul Național, artista are o extrem de bogată „fonotecă de aur proprie”, care include o impresionantă varietate de recitaluri de poezie („momente poetice”), lecturi artistice din sute de autori locali și străini, numeroase roluri în teatrul radiofonic. Din ultima categorie e de remarcat rolul central în *Viața unei femei* de Aurel Baranga (regizor artistic – Ilie Stratulat), acest spectacol radiofonic bucurându-se de un extraordinar succes la publicul ascultător. De asemenea, a participat la mai multe emisiuni și spectacole la TVM.

Cum însă veni vorba de instituția Radio și TV de la Chișinău, nu putem evita un aspect pe cât de delicat, pe atât de penibil, care, firește, nu are cum să concorde cu tonalitatea aniversară a eseului nostru, ci numai cu realitatea – cumplită, din preajma noastră. Zi de zi – în cel mai rău caz, peste o zi – vocea Ninelei Caranfil răsună pe undele Postului de Radio Moldova; mai rar, dar apare, totuși, artista și pe ecranul mic (devenit prea de tot mic!) al Televiziunii din Chișinău, zisă acum, atât de impropriu, ba Națională, ba Publică. Nici nu s-ar putea altfel: oricât de părtinitor, cu iz puternic de SRL familial, oricât de servil actualului regim, Radioul din Dealul Schinoasei, în special, nu poate da non-stop aberații și insulte la adresa Neamului, citite de glasuri când amenințătoare, când de mâță leșinată, când de eunuci; nici miorlăiturile moldoveniste cu scremete vocale *à la Bucarest* nu pot salva situația. Și atunci, această instituție – transformată de câțiva inși în fraudă, dar și în catastrofă națională – firește, trebuie să se mai „aerisească”, în vreun fel, punând

pe post și înregistrări de calitate, aidoma celor lansate de talente artistice de calibrul Ninelei Caranfil. Fără a i se plăti onorariul ce i se cuvine legal. Fără a mai fi invitată la noi emisiuni. Fără să-i fi consacrat măcar o emisiune specială, aniversară, cum ar fi meritat, și cum se procedează la acest post de Radio, în situații similare, cu alți actori, regizori, operatori și chiar administratori de teatre. (În context, menționăm curajul, onestitatea, inspirația aparte a radio-jurnalistei Violeta Ciocanu – dânsa a găsit, totuși, o modalitate de a o omagia foarte frumos pe Ninela Caranfil, în cadrul excelenței sale emisiuni „Viața cu argint la tâmpile”, avându-l ca regizor artistic pe maestrul Ilie Stratulat). Astfel, pentru instituții alde Radio Moldova, TVM, presa oficială, Ministerul de resort – al Culturii, dragă Doamne! – Ninela Caranfil (ca și alți artiști împliniți, dar și non-conformiști), a devenit un fel de „rău necesar”... – aceștia nu o agreează, nu o doresc, poate chiar se și tem de ea, dar nici nu se pot lipsi de dânsa! Acești nechemateți, ajunși peste noapte „persoane decidente”, uită că este trecător, vremelnic totul - chiar și cel mai autoritar regim, și că până la urmă netrecător e numai talentul și alte daruri de la Dumnezeu. Și nu înțelege „spuma asta-nveninată” de șefuleți investiți, foarte întâmplător și provizoriu cu dreptul de a decide „ce e bine și ce e rău” acum, la noi – că neglijarea, sfidarea lor – nu face decât să întărească pe omul de creație veritabil, care, în plus, nu concepe să facă artă fără a avea și o clară atitudine civică, verticalitate morală, în fine – imunitate la prostie, trădare, lingusire, arivism, ipocrizie, oportunism și alte rele care de la cel necurat vin...

* * *

O componentă, dar și o particularitate a creației Ninelei Caranfil, din perioada de după 1989-1990, le constituie recitalurile lirice, niște excelente spectacole de poezie. Au avut o priză deosebită la public spectacolele: *Rămâi, iubirea mea, rămâi* (1992, poezii de L. Blaga, N. Stănescu, Gr. Vieru, D. Matcovschi, Ion Vatamanu, N. Dabija ș.a.), în colaborare cu actorul Ion Rusu; monospectacolul *De dragoste, de dor* (1994, versuri de T. Arghezi, Cezar Ivănescu, Gr. Vieru, D. Matcovschi); *Rugăciune* (1997, poezii de L. Blaga); recitalul în cadrul Festivalului *Mihai Eminescu* (1999-2000); *Întru tine, Doamne, ne rugăm* -

artista fiind acompaniată de corul *Trison* (dirijor Șt. Caranfil), muzică T. Zgureanu, regizor Sandu Vasilache. De altfel, acest spectacol, alcătuit din psalmi ai lui David, din Sfânta Scriptură, a fost dedicat celor două milenii de creștinism emanat în lume, inclusiv pe plaiurile noastre - românii, potrivit lui Nicolae Iorga, născându-se, ca popor, încreștinați.

În diferite perioade, Ninela Caranfil predă cursuri de măiestrie interpretativă și de arta recitării la Academia de Arte *Gavriil Musicescu* (o perioadă fiind aici lector superior), la Academia de Poliție *Ștefan cel Mare*, la liceele *Mihail Berezovschi*, *Prometeu*, *Mihai Viteazul* din Chișinău.

* * *

Măiastră incontestabilă a cuvântului rostit, de-a lungul anilor actrița Ninela Caranfil a demonstrat o constantă, mare, puternică pasiune pentru cuvântul scris. Artista este o excepțională „devoratoare de lecturi”: citește mult, dar și cu discernământ, lista ei de autori preferați și de cărți sau opere la care revine fiind de-a dreptul impresionantă.

Ninela Caranfil mai este și o bună, sinceră, fidelă prietenă a bibliotecilor, poate în special a Bibliotecii Municipale și a unor filiale ale acesteia (BP *Transilvania*, BP *O. Ghibu*, Biblioteca de Arte, BP *Alba Iulia*). În replică, adică în semn de prețuire și admirație, bibliotecile noastre o invită adeseori la manifestări culturale de anvergură - cu recitaluri, ca membră în jurii ale unor concursuri de creație a tinerelor talente, la diverse omagieri și lansări de carte. A scris pentru publicația de specialitate a BM „B.P. Hasdeu”, *BiblioPolis*, ori de câte ori a fost solicitată, dar - și asta mi se pare esențial - a scris și „din proprie inițiativă”. Poate și mai important e că a scris și bine, foarte bine...

De fapt, deja nu mai e un secret că Ninela știe a mâinii abil și cuvântul scris. Este la mijloc o sensibilitate aparte a ei pentru limba maternă, dar și un har narativ, pe care l-a pus în evidență pregnant scriind și elaborând volumul *Tăcerea de până la Cuvânt* (Chișinău, 2005, proiect și realizare - prof. dr. Vlad Ciubucciu). Această carte cu adevărat solidă (464 p.; il.) cuprinde emoționante reflecții despre rostul teatrului, al actorului, regizorului și spectatorului; des-

pre credința în Dumnezeu, pusă alături de dragostea pentru limba română, istoria națională, literatura noastră (în special, poezia română modernă și contemporană); la fel, volumul include file de biografie, amintiri și evocări, corespondență, interviuri, articole de și despre Ninela Caranfil etc. Impresionează schițele de portret despre artiștii care au îndrumat-o și au sprijinit-o, despre colegii de breaslă, tabletele despre alți oameni de cultură și de înaltă probitate civică și morală. Cartea este dedicată „*Cu pietate, în memoria patrioților, marilor dispăruți Doina și Ion Aldea-Teodorovici, Veniamin Apostol, Jacob Burghiu, Constantin Constantinov, Anatol Corobceanu, Nicolae Costin, Mihai Greco, Grigore Grigoriu, Lidia Istrati, Emil Loteanu, Nicolae Sulac, Nicolae Testemițeanu, Igor Vieru, Ion Vatamanu*”. Fiind prima carte scrisă la noi de o actriță, *Tăcerea de până la Cuvânt* – se distinge prin diversitatea subiectelor, precizia și originalitatea creionărilor, prin spirit combativ, dar și printr-o firească emotivitate. Este într-un totu explicabil că volumul a beneficiat de frumoase lansări (la Chișinău, Iași, în alte localități), precum și de numeroase recenzii și consemnări favorabile în presa românească de la noi și din mai multe centre culturale din România.

* * *

Afilieri: membră a UNITEM (din 1969), membră a Uniunii Cineaștilor din R. Moldova și a Uniunii Cineaștilor din România. *Titluri, distincții:* Artistă Emerită din R. Moldova (1991). Premiul pentru interpretarea poeziei eminesciene (Festivalul Internațional de poezie *Mihai Eminescu*, ediția 1996), laureată a Festivalului *Lucian Blaga* (Chișinău, 1996), Marele Premiu al Festivalului *Lucian Blaga* (Alba Iulia, 1997). Ordinul *Gloria Muncii* (1999).

* * *

... Și cum orice început are și un sfârșit, simt și eu apropierea finalului la acest eseu. Am căutat mult un cuvânt de încheiere și nu am putut alege altul mai potrivit decât această apreciere a maestrului Nicolae Dabija (printr-o întâmplare – coleg de școală medie al Ninelei și, după cum mărturisea chiar scriitorul – un admirator încă de la debuturile artistice ale ei). Așadar, zice excellentul nostru poet și eseist, istoric și om politic, membrul de onoare

al Academiei Române N. Dabija: „*Actrița Ninela Caranfil știe să facă cuvintele să incendieze, să contamineze, știe să le facă să trăiască aievea... Ea ne așteaptă pe noi, spectatorii ei, ca să descoperim împreună cu ea, frumusețea Vieții, a Artei, a Limbii Române. La altarul Melpomenei, Ninela Caranfil este [în prezent] un nume, un stil, o personalitate bine conturată*”.

La acestea, ce se mai poate adăuga? Poate doar același vechi, dar netrecător, mereu proaspăt: „**Mulți ani cu sănătate și tot atâtea împliniri, dragă Ninela Caranfil!**”. Rămâi ce ești, rămâi cum ești! Căci, cât mai sunt artiști ca Ninela Caranfil, și noi ne mai zbatem, mai luptăm să rămânem cei ce suntem. Și punctum!...

Iunie - iulie 2007

Vlad Pohilă,
*jurnalist, membru al
Uniunii Scriitorilor din Moldova*

Epifania unui destin mesianic

Profund dureros și de nevoia jertfirii pentru alții a fost să fie și este destinul Ninelei Caranfil.

Un destin amar.

Un destin dramatic.

Un destin al artistului împărtășit și necompromis în atitudini, un destin al artistului absolut conștient de propria lui risipire pentru alții, sporind și consolidând ființa spirituală a Neamului din care a purces.

Or, Ninela Caranfil este totul și în toate împărtășirea și înmulțirea structurală a eului nostru colectiv și indivizibil, darul neprihănit și de toată lauda Domnului care e sufletul ei zbuciumat și îndurător a toate suferințele omului.

Ninela Caranfil își trăiește, așadar, propria sa viață la modul unei duble și amare asumări a tuturor îndrumărilor lumii de peste tot. Iar teatrul pe care și l-a ales pentru toată întinderea înnăscutei ei patimi nu e un paradis al desfătărilor mimetice și de strâmbatul lumii al personajului împăiat și de amestecul improvizățiilor diletante, ci eșafodul și rugul unei desculpări necruțătoare care i-a și

determinat convingerea că nu-și mai aparține, că durerile lumii îi sunt predestinate ei și numai ei.

Ninela Caranfil urcă în scena teatrului cu inima în palmă, cu tandrețea și superioritatea unui discurs apolinic și biruitor care i-a justificat atât virtuțile angajării, cât și pe cele ale nudității și inteligenței ei scilpitoare. Omologată altor mărimi ale rampei naționale, ea se deosebește prin harul de a rămâne în afara improvizarilor mistificatoare și predispuse epatărilor meșteșugite în culisele teatrului de mahala. În viața ei de fiecare clipă, de fiecare bătaie de inimă, eroul ei, martirul din ființa ei imaginar, dar și de tot adevărul celor adevărați, este ea și numai ea. Fascinația trăirii, intrarea în rol, e pentru Ninela Caranfil un adevărat supliciu care o purifică și care o înalță și o glorifică în fața Judecătorului Suprem. Totul e de la sine și de la începutul tuturor la Ninela Caranfil, totul e desfășurat și așezat într-o eternitate imediată asemenea unui plâns etern al dorului de a te naște și a muri, trăind și pătimind pentru alții. Căci Ninela Caranfil vine mereu dintr-un viitor puternic, în care prezentul e cel al autenticității și al firescului dintâi și al idealului de a învinge pentru un destin cu totul aparte, dar și pentru veșnicele noastre îndoieli că am fi în stare să îndurăm acest destin.

Destinul Ninelei Caranfil, destinul mării noastre actrițe, al mării ei mucenicii care e teatrul și care e sacrificarea ei pentru arta trăirii la maximum a tragicului și propriului destin.

Anatol Codru,
regizor, scriitor, academician,
Laureat al Premiului Național, Maestru în Artă

Ninela Caranfil – un suflet veșnic fremătând

O fire pururi zbuțuită, harnică în căutarea adevărului în toate ce o înconjoară. Mai întotdeauna o găsești în opoziție față de cele ce se întâmplă în juru-i, fie că e vorba de o interpretare a unui rol, fie de luarea unei decizii în colectiv, în societate. Și așa-i stă bine, pentru că de fiecare dată în discuțiile aprinse, pline de durere uneori, alteori de răs zgomotos, se întrevede marea ei dorință de a

schimba lucrurile în bine, așa cum și le închipuie, cum și le imaginează un adevărat artist gata să se ia de piept cu toată lumea.

Care-i sunt armele pe care le folosește în apriga-i luptă ?

Dragostea de oameni și marea dragoste de poezie, care în vremurile de restriște au ajutat-o să se afirme, au ajutat-o să-și păstreze ferma convingere într-o credință și purificare și desigur sufletul ei, care își are ușile mereu deschise pentru oamenii ce vor să o sprijine și se vor sprijini în a face ceva frumos pentru țară și neam.

O cunosc pe Ninela de-o viață – cinci ani la facultate și apoi mulți ani în teatru. Am „copilărit” în teatru, apoi „adolescența teatrală” ne-am petrecut-o în aceleași căutări și așa a vrut, probabil, soarta să ne întâlnim pe scenă mai des acum, când avem experiență, încredere, măiestrie, deși de fiecare dată, la orice rol nou, trebuie să o iei de la capăt.

Așa a fost la începuturi, pe când jucam în spectacolul *Tangoul criminal* de E. Ranet – spectacol de diplomă, montat de profesorul nostru de la GHITIS – M. Cisteakov, unde eu interpretam rolul anchetatorului, iar Ninela - rolul unei domnișoare depravate ce încerca să rezolve toate problemele vieții cu fizicul ei seducător.

Cu multă dragoste, responsabilitate și tremur de suflet mi-a fost parteneră în spectacolul *Tata* de D. Matcovschi, în regia lui V. Ciutac. Mulți dintre spectatori erau ferm convingși că acest cuplu familial se irosește în aceleași dureri și după căderea cortinei. Înseamnă că ne-au crezut – mare bucurie pentru noi, actorii, care ades suntem ca niște copii. Cu multă profunzime, înțelepciune și durere își trăiește artista rolul *Odochiei* în spectacolul *Rugăciunea de seară* de I. Druță.

În momentul când ne așezăm alături, ca fiind doi de aceeași credință, simt respirația partenerei, lacrima care se oprește în gât și pulsul inimii, cu aceleași turații ca ale mele – tulburător moment al trăirii și împlinirii artistice.

În spectacolul *Zăpezile de altădată*, după D. Solomon, regizorul E. Gaju ne oferă posibilitatea de a aduce în fața spectatorului încă un cuplu Caranfil-Darie, dar de data aceasta de cu totul altă natură. E vorba de o comedie de familie, în care rafinamentul textului, fraza bine alcătuită, se așează foarte bine pe sufletul interpreților, îndrăgostiți de acest material. După acest spectacol, mă-

turisesc spectatorii, femeile devin mult mai grijulii față de sine și cu soții lor, iar bărbații devin mai gingași față de consoartele lor și viața lor devine mai frumoasă.

Trebuie să trăiești, să muncești o viață alături pentru ca să ajungi a-ți simți, a-ți completa, a-ți ocroti partenerul în scenă, pentru a veni în fața spectatorului cu o trăire și o emoție vie, gata să lupte, să învingă, să înalțe, să schimbe ceva, ca să fie mai agreabilă viața oamenilor. Aceasta e averea cea mare a actorului, pe care el o acumulează seară de seară în scenă cu dragostea de artă, cu puterea sacrificiului și cu ajutorul partenerului devotat scenei. Dumnezeu s-o ajute pe Ninela să-și păstreze neîntinat izvorul dragostei și al dăruirii.

Nicolae Darie,
actor, Artist Emerit

Un actor pe scena Vieții...

Sunt actori care joacă atât de frumos în scenă – se dăruiesc cu o sinceritate debordantă jocului, în realitate fiind cu totul și cu totul altfel, încât ai vrea să-i vezi doar în spectacole, pe scenă și să-i ocolești în viața de toate zilele. Motivul fiind că, nu-ți dai seama când sunt ei sinceri cu adevărat și când trișează...

Ninela Caranfil este actrița dăruită cu har în ambele ipostaze – și de om, și de actor. Sinceritatea din jocul ei scenic nu-și pierde farmecul nici atunci când își scoate masca scenică, revenind ființa cu suflet fragil de om-femeie. Cea care se implică atât de energic și cu tot sufletul în spectacolul vieții! Nu exagerez, am urmărit-o de multe ori la varii întâlniri.

Ninela Caranfil (femeia!) se aruncă în jocul frumos al vieții, care-i de multe ori abil, absurd, riscant, așa cum ar fi să se arunce un cineva în flăcările încinse, pentru a le inspira și mai multă vigoare, și mai multă viabilitate, deși prea bine știe că-și arde astfel propriul timp și propria ființă. Ea se consacră în asemenea clipe unei mari iubiri: de oameni, de ziua cea trecută, de ziua cea care vine...

Actrița Ninela Caranfil devine amanta scenei: își trăiește cu o intensitate uluitoare rolurile, se contopește cu eroina al cărei destin

Îl consumă într-o seară, în zece sau și mai multe seri. Dar și rolurile oferite de soartă, în fiecare zi, le consideră, am impresia, tot atât de importante și le tratează ca pe niște misiuni menite de providență.

Ninela Caranfil investește în ambele ipostaze tot harul și dragostea care o crește zilnic, după ce o dăruie toată fără a-și face rezerve. Deși scena vieții pare a fi un spațiu al iluziilor deșarte, ea, în postura-i de femeie-actor, sacrifică tot ce are mai sfânt și mai aproape de inimă și o face (bănuiesc!) în numele adevărului atât de mult și de mulți blamat și... trădat. Iar prin cuvântul rostit cu o toală dăruire, Ninela Caranfil obține ca spectatorii (care urmăresc piesa cu numele *Destinul unui Neam*) să creadă și să accepte. Grație spiritului ei convingător, actrița Ninela Caranfil e în putere să împlânzească până și personaje implicate în această piesă în rolul cel mai negativ. Atunci când vorbește sau declamă, se oprește pentru o fulminantă tresărire a timpului... și Timpul însuși. Așa cred eu! Așa o văd și o simt eu pe Ninela Caranfil, care mi-e dragă, pentru că mă face să simt teatrul, dar mai ales Viața. Nu oricine îți inspiră asemenea sentimente! Doar un adevărat actor...

Claudia Partole,
scriitoare

Înălțimea românească a unei actrițe basarabene

...Ninela Caranfil făcea parte din echipa celui de al doilea președinte al Republicii Moldova, și credeam că și dânsa vede limba română... între paranteze. Mi se părea – iartă-mă, Doamne! -, că și N. Caranfil se dă în spectacolul regizat de apologetii și adepții moldovenismului primitiv și distrugător. De aceea, recunosc: nici nu prea manifestam interes față de persoana ei, deși o vedeam, desigur, la mai multe manifestări culturale. Dar după ce – pe ruinele ADR, care s-a aflat scurt timp la guvernare și pe „planeta_moldova” au revenit la putere, masiv, bolșevicii –, am cunoscut-o cu adevărat pe această Doamnă.

Și mai bine am cunoscut-o citind cartea ei, *Tăcerea de până la Cuvânt*, în care nu a putut intra nici o minciună, nici un fals ori semi-adevăr. Printre multele lucruri bune, din acest volum de ex-

ceptje, am aflat și despre o frumoasă relație sentimentală a Ninelei Caranfil cu simpaticul Anatol Ciocanu - primul scriitor, primul poet, pe care l-am cunoscut personal, în viața mea, prin 1972, și care a coborât de la înălțimea sa, de om de litere consacrat - la nivelul meu, după care mi-a rămas până acum prieten drag și devotat...

Peste exact 25 de ani, în 1997, am mai cunoscut o asemenea personalitate, chiar dacă nu atât de bine. Ninela Caranfil era și ea, de multă vreme deja, o artistă consacrată, așa zice - o stea strălucitoare, și care la fel a coborât, de la altitudinea ei, la nivelul unui admirator de rând ca mine.

De fapt, Ninela Caranfil rămâne, de câteva decenii bune, aceeași stea strălucitoare și luminătoare ca măiestrie actricească, fiind și o declamatoare de excepție, de pe buzele căreia, chiar și o poezie mai puțin inspirată sună ca un cântec de privighetoare. Deși, după cum afirmă cei care îi cunosc mai bine activitatea artistică, nu prea recită dânsa astfel de versuri, remarcându-se printr-un splendid repertoriu, alcătuit din sute, poate chiar mii de poeme ale celor mai de seamă autori români și străini. Ca să nu mai zic de înălțimea ei românească, de acea proprie, personală Coloană fără sfârșit a patriotismului românesc ce răzbate mereu din ființa ei foarte bogată sufletește, chiar dacă împărtășește și dânsa destinul artistului nostru, trăitor în veșnice lipsuri și probleme materiale.

Am văzut-o pe Ninela jucând pe scena Teatrului Național „Mihai Eminescu”, jucând astfel încât sala parcă era electrizată de emoții. Am ascultat-o în recitaluri poetice, evoluând în fața unui public numeros și divers, și se pare că ea găsește mereu cheia spre sufletele spectatorilor, chiar ale celor mai pretențioși. Dar am asistat și la niște recitaluri lirice „mai intime” ale artistei. Unul din acestea l-a ținut în „capitala” unui județ (refăcut de comuniști în raion) de pe malul Prutului. Recitalul Ninelei includea excelente poezii lirice și patriotice – de Eminescu, Blaga, Stănescu, Sorescu; de Adrian Păunescu, Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Leonida Lari, Nicolae Dabija... Iar în sală erau prezenți nu numai intelectuali, nu numai liceeni, dar și unii reprezentanți ai autorităților locale. Ei bine, când a prins a recita Ninela Caranfil versuri despre drama și măreția noastră românească, până și acești „boși locali” au uitat de „splendorile comuniste”, aplaudând-o îndelung, furtunos – deci, și sincer.

Astfel m-am putut convinge, o dată în plus, ce minuni, ce metamorfoze benefice poate face arta adevărată, marele talent – cu care este dăruită generos Ninela Caranfil.

În concluzie, îmi exprim convingerea – și îi pot convinge și pe alții – că după Ea, sau împreună cu Ea, putem merge, fără a șovăi, până la victoria finală a românismului în Basarabia noastră cea blândă – vorba lui Eminescu, sau poate – prea de tot blândă, în această epocă a unui cumplit dezmăț bolșevic și kominternist...

Vasile Șoimaru,
conf. univ., doctor în economie, ASEM

REFERINȚE ȘI APRECIERI

Ninela Caranfil, artistă emerită cu o voce ce izvorăște din inimă, ca să ajungă la inimă ... Întotdeauna când am urmărit-o în scenă [...], mi s-a transmis fluid dorința actriței de a crea roluri și caractere care una vorbesc și tot una gândesc!...

Lucia Purice,
scriitoare, critic de artă

Înfruntând atâtea furtuni pe baricadele vieții, Ninela Caranfil rămâne stăpână pe imperiul unor energii răscolitoare...

dr. Veronica Postolachi,
profesoară, Liceul român-englez "Mircea Eliade"

Știe să vadă într-un om, în primul rând, Omul, știe să se bucure, fără pic de perfidie, pentru succesele altora, lucrul cel mai greu în artă.

Daniela Damian,
actriță

În anii noștri buni, când eram mulți și uniți la marile manifestări ale ființei noastre naționale, actrița însuflețea mulțimile, cu vocea ei când vibrândă, când imperioasă, când amenințătoare, când plină de amărăciune, când dătătoare de speranță.

Actrița, care știe să facă cuvintele să explodeze pe scenă, să incendieze, să contamineze, să învie, să le facă să trăiască aieva, ne așteaptă pe noi, cei care suntem spectatorii ei, ca să descoperim

împreună cu ea frumusețea Vietjii, a Artei, a Limbii Române. În altarul Melpomenei, Ninela Caranfil este la această oră un nume, un stil, o personalitate bine conturată.

Nicolae Dabija,
scriitor, membru de onoare al Academiei Române

Numele tinerei actrițe N. Caranfil pe dată a fost reținut de spectatori. Mai cu seamă ea a plăcut în spectacolul "Tangoul criminal", care se referă la destinul, erorile tragice ale tineretului.

Teodor Apostol,
critic de film

Măiestria Dumneavoastră, poziția civică față de Neam totdeauna au fost mult prețuite de public și societate.

Ion Ungureanu,
regizor, actor, ex-ministru al Culturii

Prezența Dvs. în mijlocul nostru aici, la Moscova, precum și acea măiestrie și dăruire sufletească cu care ne-ați purtat, la ora poeziei, prin tainele verbului românesc, au făcut sărbătoarea limbii noastre neștearsă în memoria și inimile tuturor.

A. Andrievschi,
ministru-consilier, Ambasada Moldovei la Moscova

Coloratura și accentul propriu, sensibilitatea adâncă, capacitatea de exprimare scenică îi permit Ninelei Caranfil să atingă excelența artei.

Ninela Caranfil știe să comunice cu natura, cu păsările, cu albastrul cerului, dar și cu oamenii politici, cu oamenii de afaceri, cu oamenii de cultură. Când joacă în scenă, ea stabilește în câteva momente contactul direct cu publicul, pe care l-a slujit timp de trei decenii.

Silvia Fulga,
ziaristă, poetă

Leoaică înfometată și de teatru, și de viață, înduioșată de dorința de a îndulci soarta celor slabi (de multe ori ea însăși fiind

mai slabă ca cei slabi), aprinsă de puterea lumii pe care o dăruiește oamenilor prin arta teatrului, mai ales prin cea a cuvântului.

Andrei Vartic,
regizor, actor, filosof al culturii

Chiar și atunci când bocește, această actriță își râde de necazuri, de neșanse, de urât, de pasiuni trecătoare.

Ion Puiu,
pictor scenograf, regizor, actor

Despre Ninela Caranfil se vorbește. Dar viața are și alte culori, nu numai roze. Festa și-o joacă uneori însăși actrița. Părăsește scena pe o mică durată de timp și devine pedagog la Institutul de Arte „G. Musicescu”, dar... iarăși acel „dar”. O roade nostalgia pentru scenă, nu-și poate ierta greșelile și înțelege poate cel mai important lucru în lumea teatrului: că totul depinde numai de tine, [...] să ai curajul să te analizezi pe tine însuși și s-o pornești de la început de fiecare dată, când primești un rol nou.

Veniamin Apostol,
regizor, actor

Ninela Caranfil este o luptătoare. Viața a făcut-o. Crezul ei scena a fost. Artista, și ea, visa cândva roluri multe și mari, scene mari, teatre mari, regizori cum n-a mai văzut Parisul. Dar de la vis – la realitate este o cale atât de lungă, sfârșitul secolului douăzeci mai fiind pentru Basarabia și pentru noi, artiștii, o luptă pe viață și pe moarte cu dictatura. Nu avea nici un drept artistul dăruit cu har să dea bir cu fugiții, să-și caute în altă parte adăpost, odihnă sufletului. Nici chiar să treacă Prutul nu avea voie. Nu, eu nu zic de baricade, eu zic de bună cuviință, de bunul-simț. Artistul dăruit cu har va fi întotdeauna acolo unde e nevoie de el, unde este așteptat, unde este iubit, stimat, prețuit. Acasă. Or, casa noastră părintească, vatra noastră de dor a fost, este și totdeauna va rămâne această palmă de pământ dintre Nistru și Prut, cea mai frumoasă din lume, cea mai scumpă din lume.

Confesiune către Dumitru Matcovschi

Nu-i greu, a spus odată Ninela Caranfil, să bâlbâi cuvintele pe scenă și să crezi că faci teatru.

Spectatorul, se întâmplă, te aplaudă.

Dar altă artă e arta teatrală. Autorul scrie, alege cuvintele, contează replica.

Ce a spus autorul în ea ? Cauți accentul pus de autor, poate chiar mai mult decât accentul logic.

Ce fac eu, așadar ?

Citesc, recitesc, silabisesc toate cuvintele. Să găsesc în ele rostul, cel ascuns.

...Nu se poate, autorul să spună una, și noi, actorii, teatrul, alta.

Dumitru Matcovschi,
scriitor, academician

Ninela se topește în cuvânt; îl simte, îl trăiește, îl plânge și îl cântă; îi dă a doua viață (după ce i-a dat-o poetul).

...Ei bine, Ninela e unul dintre pușinii actori care simte cuvântul, îl alege, îl gândește, îl dezmiardă...

Ne înnemuieste deci și această dragoste prin cuvântul rostit.

Prietena mea Ninela trece prin viață cu fruntea sus și inima deschisă – așa îi doresc să rămână. Le duce oamenilor un mesaj de bine și de frumos – s-o facă și de azi înainte. Se bucură de atenția spectatorilor – să se bucure în continuare. Și dacă simpatia noastră, a iubitorilor de teatru și de literatură, îi mai poate adăuga un strop de lumină – i-o oferim din toată inima și cu toată dragostea.

Eliza Botezatu,
critic literar, dr. profesor universitar

Actrița Ninela Caranfil e plină de poezie și împovărată de nostalgie. Vine spre noi ca o duminică. Vine spre o chemare, sîde-fată de lumina căutării de sine.

Rodica Stelea,
redactor prezentator la Radio Moldova

Dacă e vorba să spun un cuvânt de Ninela Caranfil, aş zice că este o actriţă de o individualitate aparte, cu un suflet palpitant, foarte sensibil; este o actriţă deşteaptă, înţeleaptă, este o actriţă filosof, poate cea mai civică din câte am întâlnit.

Veniamin Apostol,
regizor, actor

Aţi observat vreodată ochii actriţei, din întunericul sălii, atunci când declamă o poezie cu subiect civic, social, politic?

Pe lângă vocea-i zguduitoare, dicţia-i perfectă, ea parcă ar turna în poezie sufletul...

Mihai Prepelită,
scriitor

Actriţa Ninela Caranfil se distinge prin profesionalism, prin înţelegerea profundă a specificului cinematografului, prin iscusinţa de a atribui plasticitate şi expresivitate personajelor interpretate.

Boris Conunov,
regizor de film

Nu poţi judeca despre creaţia Ninelei Caranfil, vizionând numai unul sau câteva spectacole. Ţi se poate crea o impresie justă, dar unilaterală, deoarece potenţele actriţei, sensibilitatea profundă îi oferă posibilitatea de a înfăţişa sentimente umane de o fineţe rară.

Olga Pâjova,
actriţă rusă, profesoară la GHITIS, Moscova

Tabel cronologic

1947

Se naște la 17 iunie, în comuna Satu Nou, Cimișlia, în familia lui Chiril Caranfil, felcer, și a Mariei (n. Antoci), casnică

1964

Absolvește școala medie de cultură generală din Cimișlia

1969

Licențiată a Institutului de Artă Teatrală *Lunacearski* din Moscova; Membră a UNITEM

1969

1971

Activează în calitate de actriță la Teatrul Muzical-Dramatic *A.S. Pușkin* (în prezent, Teatrul Național *Mihai Eminescu*)

1971 - 1973

Actriță la Teatrul *Luceafărul*

1973 - 1975

Lector superior la Institutul de Arte *G. Musicescu* din Chișinău

1975

Revine ca actriță la Teatrul Muzical-Dramatic *A.S. Pușkin*, actualmente – Teatrul Național *Mihai Eminescu*

1992

I se conferă titlul de Artistă Emerită a Republicii Moldova

1996

Premiul pentru interpretarea poeziei eminesciene (Festivalul Internațional de poezie *Mihai Eminescu*).

Laureată a Festivalului *Lucian Blaga* (Chișinău)

1997

Se învrednicește de Marele Premiu la Festivalul de poezie *Lucian Blaga* (Alba Iulia, România)

1999

I se decernează Ordinul *Gloria Muncii*

1999 - 2001

Ministru adjunct al Culturii

2005

Apare volumul autobiografic *Tăcerea de până la Cuvânt*

Până în prezent e actriță la Teatrul Național *Mihai Eminescu*

Titluri, distincții:

1974 – Laureată a concursului „*Chipul tău, Moldovă*”

1983 – La festivalul de film „*Barza de argint*” – mențiune pentru interpretare excelentă a unui rol feminin

1989 – **Anul Internațional Eminescu** – laureată a Concursului republican de recital al poeziei eminesciene

1992 – **Artistă Emerită din R. Moldova**

1993 – **Eminesciana -93** – Concursul recitatorilor, Premiul I

1995 – Premiul „*Ala și Valeriu Cupcea*” – pentru cel mai bun rol feminin într-un spectacol radiofonic

1996 – Premiul „*Ala și Valeriu Cupcea*” – pentru cel mai bun rol feminin într-un spectacol radiofonic

1996 – Iași, Premiul pentru interpretarea poeziei eminesciene la **Festivalul Internațional Mihai Eminescu**

1997 – Fundația „*Pomoc Polakom na Wschodzie*”(Polonia), diplomă pentru participare

1998 – Biblioteca Județeană „*Gh. Asachi*”, Iași, mențiune pentru recital

1999 – **Ordinul „Gloria Muncii”**

1999 – Primăria Sturzeni (Râșcani) îi acordă titlul onorific „*Femeia secolului*”

1999 – „*Eminescu în lume*” – simpozion internațional: Iași-Ipotești-Putna-Cernăuți-Boian-Iași-Oradea-Viena-Budapesta-Iași-Chișinău – (recitaluri de poezie M. Eminescu)

2006 – Cel mai bun rol feminin – **Gala Premiilor –2006**, ediția a VII-a

2006 – Forul Democrat al Românilor din Moldova: mențiune pentru **Aportul Ninelei Caranfil la perpetuarea valorilor Neamului**

MOMENT POETIC
(Din poeziile preferate ale Ninelei Caranfil)

* * *

Viața mea! O clipă de-ar fi
fost să ție,
am întrerupt cu ea o veșnicie.
Și-am ispășit cu suferinți o mie
Am ispășit cu câte-o bucurie
 Viața mea a fost tot ce vrei,
 Câteodată fiară
 Câteodată floare
 Câteodată clopot ce se certa cu cerul.

Lucian Blaga

* * *

Doamne, unde ai să ne așezi pe noi
Visătorii,
Care-am băut din corola florii
De mătrăgună și am trăit goi?
N-am avut altă avuție
decât praful de pe tălpile noastre,
altă casă decât zăările-albastre
din copilărie
Oamenii, ocolindu-ne, au zis:
Cine sunt acești vânzători de vis ?
n-am avut liniște, n-am avut masă-așezată,
însă tu ne zâmbeai câteodată.
Te-arătai la sfârșitul câte unui cuvânt,
Erai ca un fulger, ca o pală de vânt.
Și noi spuneam rugăciunile,
Încrezători în toate minunile.
Doamne, dintre toți copiii Tăi,
Numai noi am fost ca paserile-n aceste văi
Iată-ne ce am greșit și primește-ne în grădinile
Pe care îngerii tăi le-au plivit.
Pune-ți mâinile
Pe ranele noastre pământestești
Și spune că ne vindeci și că ne primești!

Magda Isanos

Actorul

El a murit, om între oameni, nu erou,
a înviat și a murit din nou,
și iar, și iar, și iar a înviat,
și-n fața noastră a îngenuncheat,
și noi am plâns, și el a plâns cu noi,
ca noi am plâns, cu lacrimi, iar apoi
am aruncat în el cu flori, el ne-a părut Iisus,
venit din mit, de sus venit, de sus,
dar nu era venit de sus, era
fratele meu, fratele tău, un cineva
cu soarta lui, cu bucuria lui,
cu-amarul lui și al vecinului.
Era actor și nu era actor
Stătea-ntre flori biruitor și blând
Cu tălpile înfipte în pământ.
Adică-n lumea scenei. Și zâmbea,
Intimidat de tot ce se-ntâmpla.
Cortina a căzut. Noi am plecat,
Atât a fost. O clipă. Un oftat.
Dar clipa ceea nu era de timp.
Era de înălțare pe Olimp.
Era de sens. Era de legământ.
De dăruire și de jurământ.
Era de rugăciune, nu de joc.
Foc duce oamenilor, tot actorul,
foc.

Dumitru Matcovschi

PROFESIA MEA

Am ales actoria, pentru că această profesie m-a ales pe mine. Și nu întâmplător, pentru că mi-a fost destinată, mi-a fost hărăzită de ursitoare la naștere. Când am absolvit 11 clase, nu știam nimic despre teatru, nu vizionasem nici un spectacol. Doar din când în când, filme indiene. Aceasta era „viața spirituală” de la țară. Însă acum, când mă gândesc la copilăria mea, îmi dau seama că eu de când mă țin minte fac teatru: vorbeam cu florile, mă certam cu ciorile, ore în șir puteam să stau de vorbă cu Rex, câinele nostru, sau cu Dochița, capra noastră. Iar seara aveam un dialog astral cu stelele, care erau aproape, aproape de pământ, și în semn că mă înțelegeau, oscilau vizibil.

În anul 1964, după absolvirea școlii, tata ne-a adus la Chișinău, pe mine și pe colega mea de clasă, Diana Barcaru. Eram pentru prima oară în acest oraș, care mi-a părut o altă țară, pentru că se vorbea numai rusește. Venisem să susținem examenele de admitere pentru Institutul de Teatru *Lunacearski* din Moscova. Concursul era mare, mulți tineri vroiau să plece la Moscova, să se facă artiști, dar erau numai 22 de locuri.

A fost o luptă aprigă, în trei tururi. Veniseră profesori de la Moscova. Președintele comisiei era Valeriu Cupcea, o personalitate marcantă a culturii noastre. Îmi amintesc că în turul trei, decisiv, mi s-a dat sarcina să fac o improvizație. „Imaginează-ți că strângi flori de pe câmp și te duci cu ele la mormântul unui om drag”, mi-a zis Valeriu Cupcea. Eram în scenă și mi-am imaginat că într-un colț e câmpul și în celălalt e mormântul.

Am început a strânge flori imaginare, apoi am mers la mormânt cu pași înceteți, am depus florile, am căzut în genunchi, mi-am acoperit fața cu mâinile și primul gând a fost: dacă nu trec testul, dacă nu intru, nu știu ce mă fac!... M-a apucat o disperare, mi s-a făcut o jale de mine, încât am început să plâng în hohote. Comisia, crezând că eu am intrat atât de bine în rol, a început a mă calma și a mă lăuda. Atunci eu, cu lacrimi în ochi, îi întreb pe cei din fața mea: „Pot să am o speranță măcar? Vedeti, mi-a murit și mama”. Bineînțeles, că cei din comisie au rămas impresionați de starea mea și de lacrimile mele, și de puterea mea de convingere.

Iată așa, cu „lacrimi de crocodil”, am susținut și turul trei și m-am pomenit în grupul celor 22 de norocoși. A reușit și Diana Barcaru, care avea o voce frumoasă și le-a delectat sufletele celor prezenți cu romane vechi românești. Plecarea la Moscova a fost ca un vis. Am sosit la gara Kiev, apoi la căminul de pe strada Trifonovskaia, pe faimoasa arteră Arbat, unde era Institutul de Teatru *Lunacearski*, iar alături - Piața Roșie, mausoleul, strada Gorki, Muzeul de Arte Pușkin, Galeria Tretiakov, parcul Sokolniki, teatrele cele mai grozave din Moscova.

Și, bineînțeles, minunații noștri profesori, Olga Pâjova, distinsă actriță, eminent profesor, elevă a lui Stanislavski; Boris Bibikov, Mihail Cisteakov, Olga Starinkova. Acești străluciți reprezentanți ai teatrului, exponenți ai nobilimii, personalități ale culturii ruse ne-au fost profesori și îndrumători, cei care ne-au modelat pe parcursul a cinci ani. Consider că noi, cei 22 de tineri din Moldova, am avut un mare noroc de a beneficia de tutela acestor măștri, căci pe parcursul anilor ne-au dădăcit, ne-au fost și părinți, ne-au învățat abecedarul artei actorului. Cred că un mare noroc am avut și de profesorul nostru de arta vorbirii, Simion Ghimpu, care venise cu noi din Moldova, pentru ca să ne învețe la Moscova să vorbim o limbă română corectă. Profesorii noștri ruși înțelegeau foarte bine situația politică, dar ei susțineau un lucru: noi trebuie să vorbim o limbă literară, elevată, limba română. De aceea, noi, studenții, sub îndrumarea lui Simion Ghimpu, care era un profesor exigent, ascultam serile în cămin spectacole românești de pe disc, aveam obligatoriu caiete pentru cuvinte necunoscute, noi, neologisme; ne procuram pe puținii bani literatura românească din librăria „Drujba”.

Eu eram lider sindical al grupei noastre (colegii mă numeau „Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau”). Într-o bună zi am descoperit că nu departe de institutul nostru din Arbat, la Casa Prieteniei, se organizează serate pentru studenți străini, se demonstrează filme interesante. Luându-mi inima în dinți, m-am dus la un organizator și i-am spus că un grup de studenți, care își fac studiile la GHITIS (Institutul de artă teatrală), ar dori să participe la aceste serate. Omul a rămas măgulit și astfel noi am început a frecventa aceste neuitate serate, la care veneau studenți din toate țările. Acolo am făcut cunoștință cu câțiva studenți din România. După vacanța de

vară, la începutul anului de studii, la inaugurarea întâlnirilor noastre de la Casa Prieteniei, se apropie de grupul nostru responsabilul și ne roagă să spunem din partea noastră câteva cuvinte despre activitatea clubului internațional. I-am propus lui V. Vornicescu-Soțchi, care era cel mai răsărit dintre noi, dar el a refuzat, dându-și seama de pericol, probabil. Vrei nu vrei, a trebuit să ies eu în scenă unde am spus cam așa ceva: în numele studenților români, vă mulțumesc pentru aceste neuitate întâlniri. Peste câteva zile, vine la curs Olga Pâjova, cu o falcă în cer și alta-n-pământ. „Caranfil, ridică-te... Ce ai spus tu câteva zile în urmă la Casa Prieteniei?!” I-am zis că noi, din dorința de a cunoaște mai multe și a ne desăvârși am procedat astfel. Cred că numai prestigiul și personalitatea doamnei Olga Pâjova ne-a salvat de la o pedeapsă aspră, fiindcă am înțeles că și aici veghea cu vigilență omniprezentul KGB.

Adeseori ne întâlneam la o mămăliguță cu studenții moldoveni care își făceau studiile la Moscova: Roland Vieru, Iacob Burghiu, Mircea Chistrugă. Mult au însemnat pentru noi întâlnirile cu Mircea Druc și Alexandru Șoltoianu, cu ei discutam cine suntem și încotro trebuie să mergem, ne îndemneau să muncim, să ne cultivăm și să ne iubim neamul, să fim adevărați patrioți. A avut grijă de noi și un bade mai mare, Veniamin Apostol, care a plecat împreună cu noi la studii de regizor, la același GHITIS. A avut un mare noroc, deoarece cinci ani a făcut regia la celebrul regizor rus Anatol Efros. Veniamin ne angaja în fragmentele pe care le prezenta la curs.

La sfârșitul studiilor, profesoara Olga Pâjova ne-a blagoslovit, ne-a spus că profesorii noștri ne-au învățat cum să devenim actori. Cât de recunoscătoare le sunt eu acestor mari intelectuali ruși pentru neobositul lor îndemn de a ne desăvârși.

Eram așteptați cu nerăbdare la Chișinău, unde am și revenit în vara anului 1969 cu patru spectacole de diplomă în limba română: *Omul cu arma* de N. Pogodin, unde colegul nostru, Ion Puiu, interpreta pentru prima oară în istoria unei instituții teatrale moldovene rolul lui Lenin, *Corbul* de Carlo Gozzi, *Pâine câștigată* de N. Ostrovski, *Tangoul criminal* de Egon Ranet.

Am jucat spectacolele de debut pe scena Teatrului A.S. Pușkin, apoi am continuat munca în acest teatru, unde fusese angajat și Veniamin Apostol. În spectacolul *Tangoul criminal*, aveam un rol

foarte bun, jucam o tânără depravată, o prostituată care se îmbăta, dansa și era luată de poliție, dansa și acolo, pe masă... Într-un cuvânt, era un personaj total negativ. Mărturisesc, îmi plăcea rolul, reușisem să intru în pielea acestui personaj și aveam un mare succes. La acest spectacol am hotărât să-i invit pe părinții mei și m-am bucurat că a venit doar mama. După spectacol, mama a intrat în cabina mea cu lacrimi în ochi și mi-a zis emoționată: „Vai de mine, draga mamei, d-apoi pentru asta ai fost tu să înveți tocmai la Moscova?!”. I-am explicat mamei că nu sunt eu așa, ci personajul pe care-l joc, și că oamenii înțeleg acest lucru. După ce i-am mai explicat, mama a spus: „Bine, dar măcar îmbracă-te altfel, pentru că mi-i rușine.” Eu purtam mini-jupă și când intram în scenă auzeam „I-i-i!” în sală. Pe urmă, după ce i-am invitat pe părinți și la alte spectacole, au înțeles ce fac eu la teatru și s-au împăcat cu profesia mea.

În 1972, mă întâlnesc într-o bună zi S. I. Șcurea, regizorul teatrului *Lucașfărușul*, și îmi zice: „Te invit la teatrul nostru, te invit la rolul Doicii, în spectacolul pe care îl montez acum, *Ipolit* de Euripide”. O propunere care m-a șocat, fiindcă ce actor nu visa pe atunci să fie în trupa teatrului *Lucașfărușul*? M-am mai gândit că această propunere extraordinară este răsplată pentru umilința mea. Eram proaspăt restabilită în Teatrul *Pușkin* după povestea cu lumânările ce le aprinsesem într-o biserică, pentru care faptă am fost urât pedepsită. M-am dus la Valeriu Cupcea, regizorul-șef, cu cererea de concediere și i-am declarat cu impertinență: ”Plec din teatru, dar plec nu când vreți D-voastră, ci când vreau eu”. Valeriu Cupcea a încercat să mă convingă să rămân, vreo lună nu a vrut să-mi semneze cererea, dar eu deja repetam rolul la *Lucașfărușul*. Mult timp nu mi-am putut ierta tonul cu care am vorbit cu V. Cupcea, căci nu era vinovat cu nimic, dar nici dumnealui nu a putut să mă ierte.

Prima zi de repetiție la Teatrul *Lucașfărușul* a fost pentru mine un șoc. Să apar în fața atâtor actori pe care îi veneram: Ion Ungureanu, Ecaterina Malcoci, Dumitru Caraciobanu, Valentina Izbeșciuc, Nina Mocreac-Vodă, Vladimir Zaiuc... Dar încet-încet mi-a trecut tracul, pentru că acești mari actori erau și oameni deosebiți. M-au primit, m-au ajutat, m-au acceptat și am realizat împreună cu regizorul S. I. Șcurea un spectacol-eveniment.

Am lucrat în Teatrul *Luceafărul* vreo patru ani, aveam roluri, dar nu mă simțeam în apele mele, vroiam acasă, la Teatrul *A.S. Pușkin*. L-am rugat pe V. Cupcea să mă ia în teatru înapoi și dumnealui a refuzat categoric, lucru pe care l-am meritat, bineînțeles. Revenirea mea în Teatrul *Pușkin* a fost o întâmplare. Regizorul-șef al teatrului era Veniamin Apostol și într-o zi îmi telefonează cu suflul la gură și-mi zice: „Vino la teatru, ia rolul și pleacă la Cimișlia să joci deseară în spectacolul „Om și gentilom”, fiindcă actrița V. Ghițac, care joacă acest rol, și-a fracturat o mână”. Seara am jucat în spectacolul „Om și gentilom”, regizor A. Băleanu, și am rămas în continuare în Teatrul *Pușkin*, lucru pe care l-am dorit atât de mult.

Mi-a fost greu, mi-a fost ușor în teatru? Și da, și nu. Însă nu am regretat niciodată că mi-am ales această profesie, pentru că micile și scurtele bucurii ale actorilor sunt fără de preț și anume ele justifică tot calvarul prin care trec acești nebuni frumoși în viața lor zbuciumată și plină de lucruri imprezibile. Da, actorii sunt oameni deosebiți prin faptul că ei sunt aleși de Dumnezeu să iasă în fața oamenilor și să vorbească, și că ei (cei talentați, bineînțeles) au o altă structură sufletească. Sunt ca niște copii mari, trebuie ocrotiți, mângâiați și tolerați. Această mângâiere pe creștet o simte actorul când primește un rol. Din păcate soarta, împlinirea unui actor, depinde de faptul cât de des este mângâiat. De aici și dramatismul, chiar tragismul acestei profesii: dacă un actor este uitat, cade în depresie (fiind un suflet foarte sensibil și vulnerabil), își trăiește timpul dat pentru creație desperat și dureros. Câte destine frânte, câți actori s-au sinucis, și-au înecat amarul neîmplinirii în beții și orgii. Dar acesta este destinul unui actor: a aștepta cu răbdare un rol, a aștepta cu speranța ca cineva să se gândească la el, a aștepta cu umilință că nu va fi uitat, a nădăjdui. Acesta este actorul: **Marele Răbdător**. Am fost și eu o răbdătoare în teatru (așa scria și V. Apostol într-un articol) și în multul timp, între așteptări, făceam repetiții acasă, la ora 10, ca în teatru. Mă așezam la locul meu și citeam, învățam poezii, meditam. Salvarea mea a fost poezia. Tot așteptând roluri în teatru, am realizat spectacole și recitaluri de poezie, atât la radio, televiziune, cât și în teatru, în sala mică. Am avut sute și sute de întâlniri cu spectatorii, recitaluri de poezie, și la noi, și în dreapta Prutului: la București, Craiova, Alba Iulia, Iași, Bacău.

Plecarea la Alba Iulia, în 1998, la Zilele Lucian Blaga, cu președintele Uniunii Scriitorilor, acad. Mihai Cimpoi, și cu poetul Leo Butnaru, unde s-a desfășurat un concurs al declamatorilor, mi-a adus o mare bucurie. Am prezentat în cadrul acestui concurs recitalul *Rugăciune* după L. Blaga și am învins, am luat Marele Premiu, dar fără indulgență și fără menajamente. Domnul Mihai Cimpoi așa a și spus: **I-am învins fără a-i bate.**

O altă călătorie de vis a fost cea numită „**Pe urmele lui Eminescu**”, organizată de Societatea Culturală „Plai Mioritic” din Iași, în 1996 (președinta Societății – dna Ioana Ieremia). Eram invitați mai mulți intelectuali basarabeni, oameni de cultură de la București, Craiova, Iași, un autocar întreg. Am pornit de la Iași spre Ipotesti, apoi la Putna, de acolo am plecat la Cernăuți, în Boian, ne-am reîntors la Iași și apoi am pornit spre Oradea. Am ajuns la Viena și ne-am reîntors prin Salzburg la Budapesta, apoi iarăși la Iași. Peste tot am fost bine primiți, se organizau întâlniri cu diferiți oameni, omagieri ale marelui poet, eu susțineam recitaluri din poezia lui Eminescu. Astfel, nemuritoarele poeme au răsunat pretutindeni: în biserică la Boian ori la mormântul lui Aron Pumnul, la Teatrul *Lucefărul* din Iași, în Primăria din Oradea, la Centrul Român din Viena și lângă casa unde a locuit Poetul, la bustul lui Eminescu din Budapesta...

Clipe de neuitat, momente de entuziasm și de mare mândrie pentru cultura românească, pentru unul din străluciții exponenți ai acestei culturi, despre care C. Noica a scris atât de adevărat, – „**Eminescu este omul deplin al culturii românești**”. Sub steaua cuvântului **dor** ne ducem viața, sub durerea acestui cuvânt oamenii de creație își făuresc minunatele opere, mai spunea Constantin Noica.

De dor de țară, de neam, de limbă, de cultură, de tot ceea ce este românesc, și-a scris minunata sa operă Eminescu. Am mers cu pietate pe urmele lui, cu un mare dor, am mers cu o dorință și o sete de a-i cunoaște cât mai profund viața și opera. Am fost la Ipotesti și i-am auzit pașii copilăriei, la Putna i-am ascultat vocea. Am fost la Boianul eternizat în nemuritoarea *Doină*, în Cernăuțiul tinereții sale, i-am ascultat respirația în casa unde a locuit la Viena și ne-am rugat în biserica ortodoxă română pentru sufletul lui. Am depus un buchet de flori și am făcut o plecăciune la bustul lui Emi-

nescu din Budapesta. Cu adevărat, poetul Mihai Eminescu este părintele nostru spiritual, este Coloana noastră fără de Sfârșit.

În anii 1988-89, când a început mișcarea de eliberare națională, teatrul s-a mutat în stradă și eu m-am inclus în această luptă cu toată ființa. Participam la toate mitingurile, manifestațiile de protest, ceea ce se întâmpla atunci devenise vocația mea. Îmi amintesc cum Leonida Lari, care îmi era o foarte bună prietenă și soră întru credință, îmi telefona uneori pe la ora 1, 2 ori 3 de noapte, când își termina de scris poezia și mă întreba cu o voce revoltată: „Tu dormi?” „Dorm, Leonida, ce să fac”, îi răspundeam eu nemulțumită. Atunci ea îmi poruncea: „Ascultă!” și îmi citea vreo poezie proaspăt scrisă. Uneori poezia era mai lungă și eu așteptam cu receptorul la ureche. După ce-și citea poezia, mă întreba: „Ai înțeles?” „Da”, îi spuneam. „Nu ai înțeles nimic, mai ascultă o dată” – și îmi mai citea o dată poezia... Apoi îmi zicea să iau un pix și o foaie și îmi dicta poezia, iar a doua zi eu o citeam mulțimii de oameni. Doamne, ce mare de oameni fremăta! Eram în Valea Morilor, la Teatrul de Vară, și până ajungeam la microfon aveam impresia că mulțimea agitată mă ducea în zbor pe valurile sale. Momente de neuitat, când o națiune conștientizează că moare, că e în mare cumpănă, că nu are niciun viitor, că e pe malul prăpastiei. Neuitate clipe, momente de demnitate și înălțare spirituală, de conștiință și deșteptare. În acele clipe eram o vrere, o credință, un popor blagoslovit de bunul Dumnezeu în lupta sa pentru dreptate.

În acei ani de deșteptare națională, fiecare discurs, fiecare poezie rostită în fața mulțimii de oameni era un rol jucat cu o profundă trăire și emoții autentice, care făceau să-mi vibreze sufletul, iar aceste vibrații erau receptate ca atare de oameni. Profesia mea de actriță mi-a prilejuit momente de revelație, m-a făcut necesară oamenilor, idealurilor noastre naționale.

În teatru am colaborat cu mulți regizori: Valeriu Cupcea, Veniamin Apostol, Andrei Băleanu, S. I. Șcurea, Silviu Fusu, Victor Ciutac, Veaceslav Madan, Vitalie Rusu, Sergiu Sabin (România), Emil Gaju, Tudor Cibotaru, Ion Cibotaru, Mihai Fusu, Nicoleta Toia (România), Sandu Vasilache, Peter Bokor (Canada), Andrei Vartic. Le sunt tuturor recunoscătoare pentru bucuria de a fi creat împreună. Multe roluri am realizat cu Veniamin Apostol, prietenul meu drag

și om de omenie, care a avut încredere în mine. Mi-a încredințat chiar și roluri foarte dificile, dar întotdeauna m-a încurajat și m-a ajutat. Ne certam, discutăm în contradictoriu, dar ne și bucurăm, plângeam împreună. Mult a însemnat în cariera mea de actriță această încredere, mi-a dat aripi, siguranță și capacitate de muncă. O experiență nemaipomenită am avut în lucrul meu cu studenții de la actorie și regie (Academia de Arte), am predat arta actorului și arta vorbirii. Această muncă m-a ajutat să-mi păstrez tinerețea sufletului și m-a obligat să mă desăvârșesc. Iată o listă a rolurilor, cele mai importante, realizate în viața mea de actriță:

- 1969 – *Ket*, „**Tangoul criminal**” de Egon Ranet, regizor M. Cisteakov
1969 – *Vârubova*, „**Complotul împărătesei**” de A. Tolstoi, regizor V. Cupcea
1970 – *Inga*, „**O noapte cu privighetori**” de V. Ejov, regizor V. Apostol
1971 – *Varvara*, „**Egor Bulâciiov și alții**” de M. Gorki, regizor V. Cupcea
1971 – *Kote*, „**Cinci miri la o nuntă**” de M. Karim, regizor Mutafov
1972 – *Șura*, „**Alexandra**” de M. Stein, regizor V. Apostol
1972 – *Vera*, „**Un medic ciudat**” de A. Sofronov, regizor A. Băleanu
1973 – *Doica*, „**Ipolit**” de Euripide, regizor S. I. Șcurea (Teatrul „Luceafărul”)
1973 – *Sofia Petrovna*, „**Nevolnicele**” de A. Ostrovski, regizor S. I. Șcurea
1974 – *Mama*, „**Georges Dandon**” de P. Marivaux, regizor S. I. Șcurea
1974 – *Lisette*, „**Jocul dragostei și al întâmplării**” de Al. de Musset, regizor S. I. Șcurea (Teatrul „Luceafărul”)
1975 – *Paulina*, „**Jucării de oțel**” de R. Urneviciute, regizor S. I. Șcurea (Teatrul „Luceafărul”)
1977 – *Mama*, „**Om și gentilom**” de Eduardo de Filippo, regizor A. Băleanu
1978 – *Eleonora*, „**Tata**” de D. Matcovschi, regizor V. Apostol
1980 – *Ludmila*, „**Retro**” de A. Galin, regizor V. Apostol

1982 – *Liza*, „**Casa**” de F. Abramov, regizor V. Apostol
1983 – *Poşlepkina*, „**Revizorul**” de N. Gogol, regizor A. Băleanu
1983 – *Constanța*, „**O întâmplare cu haz**” de C. Goldoni, regizor V. Rusu
1984 – *Lida*, „**Oștenii**” de N. Dudarev, regizor V. Cupcea
1984 – *Nătăluță*, „**Pomul vieții**” de D. Matcovschi, regizor V. Apostol
1985 – *Angustias*, „**Casa Bernadei Alba**” de Federico Garcia Lorca, regizor S. Fusu
1985 – *Eftimia*, „**Pomul vieții**” de D. Matcovschi, regizor V. Apostol
1986 – *Catinca*, „**Masă de sărbătoare**” de An. Gondiu, regizor V. Ciutac
1986 – *Elena*, „**Pomul vieții**” de D. Matcovschi, regizor V. Apostol
1986 – *Statul-Palmă-Barbă-Cot*, „**Buzduganul fermecat**” de L. Deleanu, regizor V. Madan
1987 – *Vera*, „**Abecedarul**” de D. Matcovschi, regizor V. Apostol
1989 – *Hanuma*, „**Hanuma**” de G. Țigareli, regizor V. Ciutac
1990 – *Olinda*, „**Lumea este așa cum este**” de Alberto Moravia, regizor S. Sabin
1991 – *Oltea*, „**Io, Ștefan Voievod**” de An. Gondiu, regizor I. Cibotaru
1992 – *Lucia*, „**Mătușa de la Bumbăta**”, regizor M. Bădicheanu
1993 – *Vecina binevoitoare*, „**Casa mare**” de I. Druță, regizor N. Toia
1995 – *Zița*, „**O noapte furtunoasă**” de I. L. Caragiale, regizor A. Băleanu
1996 – *Ursula*, „**Un veac de singurătată**” de Gabriel Garcia Marquez, regizor Sandu Vasilache
1997 – *Mme Lazici*, „**AFEB**”, de Br. Nușici, regizor V. Apostol
1997 – *Terese*, „**Cumetrele**” de M. Tremblay, regizor Petre Bokor (Canada)
1999 – *Olia*, „**Tata**” de D. Matcovschi, regizor V. Ciutac
2003 – *Odochia*, „**Rugăciunea de seară**” de I. Druță, regia E. Gaju
2004 – *Maria Vasilevna*, „**Unchiul Vanea**” de A. P. Cehov, regizor M. Fusu
2005 – *Ea*, „**Zăpezile de altă dată**” de D. Solomon, regizor E. Gaju.

Unii spectatori își imaginează că e ușor a intra în scenă și a spune ceva, că e ușor a fi artist, dacă e să-l parafrazăm pe marele nostru poet („E ușor a scrie versuri, Când nimic nu ai a spune”). Cu adevărat, poate este simplu pentru acel care vine în scenă pentru a spune, dar nu și a trăi cu sufletul. Instrumentul unui actor este sufletul, sistemul nervos.

A fi actor înseamnă a te măcina, a fi în trac, a fi în stare de incandescență, a arde. Uluitoare această stare, înainte de a intra în scenă. Inima începe să se zbată ca la un pui de vrabie – este primul pas în scenă, dar urmează al doilea, al treilea, și inima se potolește, încep să trăiesc viața personajului meu. Nu întâmplător mulți actori au murit în scenă, intensitatea trăirii sufletești este uneori prea puternică, și atunci inima nu rezistă. Chinuitoare, această căutare de sensuri în cuvinte, dar e și o mare bucurie, când în sufletul tău sălășluiesc atâtea cuvinte vii, atâtea ființe dragi, atâția prieteni.

Sunt recunoscătoare colegilor mei de teatru, minunați actori, oameni extraordinari cu care m-am împăcat de minune în momentele grele, dar și în clipele de fericire. Toată recunoștința mea actorilor D. Darienco, E. Cazimirov, V. Chircă, D. Cocea, V. Izbeșciuc, E. Malcoci, P. Zavtoni, D. Caraciobanu, D. Dimitrov, A. Plăcintă, nea Costache Constantinov, Gh. Urschi, V. Rusu, V. Ciutac, N. Darie, I. Negoită, actori-parteneri, care m-au susținut cu cuvântul, cu privirea, cu gestul, cu sufletul vibrând, cu acea neprețuită dăruire care te înalță deasupra celor pământești. Marele actor Matei Millo spunea că urcarea în scenă este o urcare în cer. Datorită acestor actori am avut în viața mea de acțiță momente de înaltă trăire artistică, de trăire scenică totală.

Am intitulat cartea mea *Tăcerea de până la Cuvânt* deoarece din experiența mea de acțiță am înțeles cât de importantă este tăcerea, pauza înainte de a rosti cuvântul. Această pauză este rodul multor repetiții, munca asupra textului, decodificarea lui. Fiecare operă de artă: fie muzică, fie pictură, fie poezie, poartă energia creatorului, care Dumnezeu știe cât s-a chinuit până a realizat-o. Noi, actorii, suntem obligați să descoperim acea energie, să căutăm sensul ascuns de autor în cuvânt, să adăugăm sensul și emoțiile noastre, pe scurt – să înviem cuvântul, căci, după cum spunea Nichita Stănescu **„Cuvintele sunt ca niște ființe, ele sunt chiar**

ființe". Tăcerea dinaintea rostirii cuvântului este o rugăciune, o totală concentrare, este aidoma arcului întins gata-gata să plesnească. Actorii mari au știut să trăiască această pauză. Neuitate pauzele minunaților actori V. Izbeșciuc, M. Volontir, C. Târțău, D. Caraciobanu, V. Ciutac – îi admiram cu sufletul la gură și sunt fericită că le-am urmărit jocul atât de inspirat.

Am realizat roluri și în spectacole televizate (din păcate, aceste spectacole nu s-au păstrat), roluri în spectacole radiofonice, care sunt ascultate și astăzi. Realizările mele în cinematografie sunt modeste. Pe timpuri regizorii noștri obișnuiau să invite în roluri importante actori din Rusia, de aceea foarte mulți actori buni au realizat foarte puțin sau chiar nimic în cinematografia noastră națională. Oricum, prezint alăturat și lista rolurilor de film în care am fost implicată:

Țăranca, în filmul **„Calul, pușca și nevasta”** de Vlad Ioviță

Drăcoica, **„Făt – Frumos”** de Vlad Ioviță

Croitoru, **„Totul putea fi altfel”** de Valeriu Jereghi

Însoțitoarea, **„Lebede pe lac”** de Vasile Pascaru

Șefa clubului, **„Adolescenta”** de Ion Scutelnic

Arghira, **„Călătorie de nuntă înaintea nunții”** de Ion Scutelnic

Ziarista, **„Cum să devii celebru”**, Ion Scutelnic

Nastia, **„Un mic serviciu”** de Boris Conunov

Iraida, **„Cine va reuși la ultimul vagon”** de Boris Conunov.

În filmul lui V. Jereghi **Totul putea fi altfel** aveam a juca, la sfârșitul filmului, un episod în care o mamă își abandonează în fața judecătorilor copilul nou-născut. Regizorul dorea să joc în așa fel în-cât spectatorii să creadă că este filmat cu camera ascunsă. Cu adevărat, era un episod greu de jucat, dar după câteva zile de chin am reușit să filmăm ceea ce era necesar. Regizorul a fost invitat la Kiev cu acest film, la un festival. După vizionare, mulți critici au rămas impresionați de episodul final și l-au întrebat cum de i-au permis autoritățile să filmeze documentar acest moment. Regizorul le-a spus că este jucat de o actriță, și se bucură mult că nici specialiștii nu au înțeles acest lucru.

Am avut și alt caz curios legat de acest episod. Fiica mea avea pe atunci vreo trei anișori. Într-o bună zi vine la mine o vecină agitată, nemulțumită și îmi zice: „Credeam că tu ești o mamă ideală,

când colo te arată în emisiunea „Omul și legea” cum îți abandonezi copilul. Cum poți d-ta să renunți la asemenea copil drăgălaș?!” Mi-am dat seama că realizatorii emisiunii au folosit acest fragment din film fără a concretiza de unde l-au luat. I-am explicat vecinei că eu de fapt am jucat acest rol, și după ce a înțeles, și-a continuat gândul: „Tocmai nu înțelegeam, tu ți-ai dorit atât de mult acest copil, îl crești cu atâta grijă și dragoste”. Iată cum se intercalează viața artistică cu cea personală, de toate zilele.

Apropo de viața personală: mulți actori nu au familie, pentru că viața noastră este neobișnuită, cu un regim special: turnee îndelungate, multe evenimente și ciudățenii, lucruri bizare pentru un om normal. Nu fiecare bărbat ar putea suporta acest mod de viață. De exemplu, soțul meu a declarat: „Eu beau serile pentru că tu nu ești acasă”. Vine un moment în viață când trebuie să plătești pentru această profesie – pentru Ithaca ta. Un vers spune: „Întreprinde călătoria spre Ithaca, dar amân-o cât poți, fă multe escale, ține-ți mereu în inimă insula ta, cea pe care o cauți. În final vei ajunge la Ithaca. Ce vei descoperi? Că adevărata Ithaca, cea spre care mergeai, a fost călătoria”. Am făcut multe escale, vreau să cred că această frumoasă și zbuciumată aventură încă nu s-a sfârșit. În viața care mi-a mai rămas ar trebui să demonstrez că am priceput ceva din greșelile mele și ale altora. Călătoria continuă, cortina rămâne ridicată!

Ninela Caranfil

Cărți și articole publicate de Ninela Caranfil

1. **Tăcerea de până la Cuvânt** : [file de biogr., amintiri, corespondență, interviuri, art. de și despre Ninela Caranfil] / Ninela Caranfil; proiect și realizare : Vlad Ciubucciu; cop. și realizare de Isai Cârmu. – Ch. : Ed. Iulian, 2005. – 464 p. : fotogr.

Recenzii:

2. **Bălan-Popa, Victoria.** O viață de om între copertile unei cărți : [despre vol. *Tăcerea de până la Cuvânt*] / Victoria Bălan-Popa // Flux. – 2005. – 10 noiemb. – P. 4, <http://www.flux.md/news/modb2cal.php?action=show&idu=10152&cat=Cotidian%20National&rub=Cultura>. – 15.05.2007.

3. **Bogdănaș, Silvia.** „Aproape” totul despre Ninela Caranfil : [despre cartea *Tăcerea de până la Cuvânt* și lansarea ei] / Silvia Bogdănaș // Timpul de vineri – 2005. – 2 noiemb. – P. 4.

4. **Filip, Iulian.** Tăcerile comunicante ale Ninelei Caranfil : [despre vol. *Tăcerea de până la Cuvânt*] / Iulian Filip // Teatractje. – 2006. – Nr 1. – P. 154-155 ; Glasul Națiunii. – 2007. – 28 iun. – P. 6.

5. **Rogac, Raia.** Cu pietate, în memoria patrioților, marilor dispăruți... : [despre vol. *Tăcerea de până la Cuvânt* și lansarea lui la Bibl. Publică *Onisifor Ghibu*] / Raia Rogac // Glasul Națiunii. – 2005. – 29 dec. – P. 7.

6. **Roșca, Arina.** *Tăcerea de până la Cuvânt* a Ninelei Caranfil : [impresii de lectură și despre lansarea cărții autobiogr. în incinta Bibl. Publice *O. Ghibu*] // Gazeta Orașului. – 2005. – 10 . – P. 13.

7. **Tamazlăcaru, Elena.** Dragostea noastră cea de toate zilele ... : [despre vol. *Tăcerea de până la Cuvânt*] / Elena Tamazlăcaru // Lit. și arta. – 2006. – 2 mart.

8. **Adunarea generală** a Uniunii oamenilor de teatru : [discurs] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 415-417.

9. **Ascultându-și inima** : [omagiul lui Iacob Burghiu] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 361-363.

10. **Avem nevoie** de o elită politică de sacrificiu : [critica guvernărilor comuniști] / Ninela Caranfil // Timpul. – 2002. – 8 febr. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 355-325.

11. **Bucuria de a fi în linia întâi** : [Ninela Caranfil – despre Paulina Zavtoni] / Ninela Caranfil // Disc teatral în universul : Paulina Zavtoni & Spiru Haret : biobibliogr. – Ch., 2006. – P. 7-8.

12. **Bucuria revelației** : [Lidia Kulikovski, dir. general BM *B.P. Hasdeu*, la jubileul de 55 de ani] / Ninela Caranfil // Lidia Kulikovski : biobibliogr. – Ch., 2006. – P. 62. ; BiblioPolis. – 2006. – Vol. 17, Nr 1. – P. 19.

13. **Ce tabieturi aveți?** : [ancheta ziarului *Timpul*] / Ninela Caranfil // Timpul. – 2006. – 24 mart.

14. **Colegiul de informatică** : [felicitare cu ocazia zilei de 1 septembrie] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 406.

15. **Conferința de presă** a Partidului România Mare : [discurs] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 424-425.

16. **Cu dragoste, despre Anatol Josanu** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 391-382.

17. **Cuvântul – jărat** în suflet să-l simți : [despre poezia Galinei Furdui] / Ninela Caranfil // Furdui Galina. Lumini pentru templu. – Ch., 2004. – P. 149-151 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 366-368 ; Lit. și arta. – 2006. – 22 iun. – P. 5.

18. **De ce nu avem** spectacole de excepție la Chișinău : [opinia Ninelei Caranfil ca viceministru al Culturii] / Ninela

Caranfil // Lit. și arta. – 2001. – 25 ian. – P. 6. – (Ancheta LA) ;
Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 189-197.

19. **De Ziua invalizilor** : [cu fapta, cu gândul în fiecare zi] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 185.

20. **De Ziua învățătorului** : [Ninela Caranfil la Cimișlia] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – 390-391.

21. **De ziua mea de naștere** : [scrisoare adresată ex-președintelui Petru Lucinschi] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 353.

22. **De Ziua Mondială** a bătrânilor tineri : [serată a oamenilor de cultură organizată de Asoc. Femeilor din Moldova] / Ninela Caranfil // Săptămîna. – 2001. – 5 oct. – P. 2 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 324-325

23. **[Despre maestrul Eugen Doga]** / Ninela Caranfil // Eugen Doga, compozitor, academician / Academia de Șt. a Moldovei. – Ch. ; 2007. – (în curs de apariție).

24. **Diana Barcaru**, colegă de școală, de facultate, plecată pe alt tărâm : [omagiul regretatei actrițe Diana Barcaru] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 386-387.

25. **Discurs în fața Catedralei** din Chișinău : [Ninela Caranfil] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 412-413.

26. **Domnica Darienco la 80 de ani** – ambasadoarea culturii noastre / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 400-401.

27. **Dragoste – nume** pe care trebuie să-l poarte copiii : [vizita Ninelei Caranfil la colonia pentru copii din Lipcani] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 409-410.

28. **Dumnezeu în viața mea** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 47-52.

29. **Emil Nicula**, plecarea sufletului de copil : [reflecții] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 394. – P. 395-397.

30. **Epoca Valeriu Cupcea** în teatrul național / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 398-400.

31. **Eu cred în Mama**, în Dumnezeu și în România! : [adecurarea Ninelei Caranfil la Forul Democrat al românilor] / Ninela Caranfil // Lit. și arta. – 2005. – 3 oct. – P. 1.

32. **Fericita șansă** de a ne fi întâlnit... : [despre vol. de eseuri al Luciei Purice *Lumea în chenarul geamului*] / Ninela Caranfil // Lit. și arta. – 1998. – 22 ian. – P. 7 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 351-352.

33. **Inaugurarea expoziției** [a măștrilor populari ciopliatori în lemn] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 186.

34. **În loc de postfață**. Balsamul sincerității : [despre dr. prof. Veronica Postolachi] / Ninela Caranfil // Postolachi V. Mrejele unui calvar. – Ch., 2006. – P. 157.

35. **În lumea cărților** : [în bibliotecă ești ca în paradis] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 71-73 ; [http://www.hasdeu.md/bibliopolis/informatia7/impresii de toamna.html](http://www.hasdeu.md/bibliopolis/informatia7/impresii%20de%20toamna.html). – 15.05.2007.

36. **Jubileul lui Mihai Potârniche** : [cuvânt de felicitare] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 403.

37. **Jubileul lui Nicolae Darie** : [cuvânt despre coleg] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 388-389.

38. **La monumentul "Onisifor și Octavian Ghibu"** : [două personalități marcante ale culturii noastre] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 405.

39. **La Președinție, cu prilejul acordării distincției Gloria Muncii** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 402.

40. **Laura** : [secvențe cu și despre fiica actriței] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 140-146.

41. **Lección de viață** a unui mare artist : [Arcadie Plăcintă la 80 de ani] / Ninela Caranfil // Moldova lit. – 1995. – 8 iun. – P. 4 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 348-350.

42. **Menirea teatrului** : [importanța și rolul teatrului în viața societății] / Ninela Caranfil // Lit. și arta. – 1989. – 24 ian. – (*Scrisoarea săptămânii*) ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 342-343.

43. **Mitingul de protest** al jurnaliștilor de la Radio–televiziune [la care a participat și Ninela Caranfil] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 427-428.

44. **Ne părăsesc visătorii...** : [despre marii artiști Nicolae Sulac și Veniamin Apostol] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt – Ch., 2005. – P. 63-70.

45. **Nicolae Esinencu** – la ce ne îndeamnă? / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 403.

46. **O faptă de înalt** patriotism pe nedrept ignorată : [reflecții despre teroarea comunistă, care l-a nedreptățit pe patriotul Alexandru Șoltoianu] / Ninela Caranfil // Lit. și arta. – 2003. – 28 aug. – P. 7. – (*Clopotnița memoriei*) ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 356-361 ; Cugetul. – 2006. – Nr 3. – P. 16-20.

47. **O istorie fascinantă** a sufletului omenesc în calea lui spre Dumnezeu : [despre noul roman al lui V. Babansky *Când a venit cel pe care îl așteptăm*] / Ninela Caranfil // BiblioPolis. – 2006. – Vol. 20, Nr 4. – P. 96-98.

48. **O întâmplare la cinematograful** : [importanța cunoașterii limbii române de către reprezentanții etniilor conlocuitoare în R. Moldova] / Ninela Caranfil // Lit. și arta. – 1990. – 15 mart. – (*Curiozități lingvistice*) ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 343-344.

49. **Omagierea lui Valentin Mândăcanu** : [felicitare] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 405.

50. **[Pagini de jurnal]** / Ninela Caranfil // Jurnal săptămânal la Europa Liberă : (aug. 2004 - oct. 2005). – Ch., 2005. – P. 60-61.

51. **Părinții mei** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 19-20.

52. **Perioada copilăriei** : [date biografice] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 21-24.

53. **Plecarea pe alt tărâm** a colegului de breaslă Vladimir Cocoș : [In memoriam] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 384-385.

54. **Politica, femeia și metafora** : comunicare la Conferința Internațională a femeilor, Chișinău (19 mai 1995) / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 419-422.

55. **Potângă, Paulina**. LA – ziar unic din Moldova : [rolul săpt. *Literatura și arta* în aflarea și rostirea adevărului] / Paulina Potângă, Ninela Caranfil // Lit. și arta. – 1988. – 12 mai ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 250-252.

56. **Problema teatrului de mâine** : [o trupă teatrală contează pe personalități ale artei] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 423-424.

57. **Profesia mea** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 35-46.

58. **Punct pe i: pocăiți-vă** – ne strigă Cerul! : [discurs la Telemaratonul din 10 sept. 1994] / Ninela Caranfil // Glasul Națiunii. – 1994. – 16 oct. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 345-348.

59. **Reacții la Franț-Iosif** : [corespondența Ninelei Caranfil cu Anatol Ciocanu și Ion Puiu] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 122-136.

60. **Scrisoare adresată** deputaților poporului din U.R.S.S : [cu rugămintea de a i se acorda spațiu locativ] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 344-345.

61. **Scrisoare către Andreea Marin**, moderatoarea emisiunii „Surprize, surprize” : [scrisoare de admirație și recunoștință] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 354.

62. **Scrisoare doctorului** A. Kaşpirovski : [în semn de recunoştinţă pentru că insufliă oamenilor optimism] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 383-384.

63. **Scrisoare fratelui** : [felicitare fratelui Ştefan, cu ocazia jubileului de 50 ani] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 385.

64. **Scrisoare la Guvern** : [o susţinere morală a prim-ministrului] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 185.

65. **Scrisori din Persino** : [corespondenţa lui Anatol Ciocanu cu Ninela Caranfil] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 75-121.

66. **Semnal de alarmă** din Absurdistan : [discursul actriţei, ţinut pe 31 mai, la reuniunea matinală a actorilor, crit., ziariştilor, în incinta Teatrului *Eugene Ionesco*] // Lit. şi arta. – 1994. – 16 iun. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 284-286.

67. **Serata de creaţie** a lui Dumitru Matcovschi / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 401-402.

68. **Socrate rămâne actual** : [opinia Ninelei Caranfil despre articolele semnate de M. Conţiu în ziarul *Moldova Suvărană*] / Ninela Caranfil // Lit. şi arta. – 2007. – 15 febr. – P. 6.

69. **Susţinerea tezei de licenţă** a studentului Radu Corlăteanu / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 395.

70. **Şedinţa filialei** Ligii Democrat-Creştine a femeilor din Moldova : [cuvântarea Ninelei Caranfil] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 414.

71. **Tăcerile din femeie...** : [reflecţii despre artă şi despre oameni] / Ninela Caranfil // Moldova. – 2006. – Nr 3. – P. 18. – [Fişier]. – Serie nouă.

72. **Teatrul *Satiricus*** : [actorul Mihai Curagău la 60 de ani, felicitare] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 394.

73. **Un Mozart al timpurilor noastre**: [despre Serghei Constantinov, tânăr pianist, strănepotul actorului C. Constantinov] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 363-366.

74. **Uniunea Scriitorilor.** Serată de creație (30 aug. 1997) : [discursul Ninelei Caranfil] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 389-390.
75. **Viața personală** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 25-33.
76. **Victor Ciutac la 60 ani** / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 393-384.
77. **Vin dintr-o grădină** cu flori... : [amintiri] / Ninela Caranfil // Dialog. – 1998. – 12 mart. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 311-312.
78. **Ziua de naștere** a domnului Anatol Josanu, om de afaceri și mecenat : [felicitare] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 404.

În limba rusă

79. **Нет чужих детей** : [о детях из детской колонии] // Правда. – 1987. – 5 окт. – С. 2 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 340-341.

IMPRESII ȘI OPINII ALE ARTISTEI DESPRE PERSONALITĂȚI MARCANTE ALE CULTURII NOASTRE

A realizat multe roluri de valoare autentică pe scena Teatrului Național. Activitatea acestui actor dăruit cu har este o valoare incontestabilă, o bogăție a noastră, a tuturor. Este o pagină strălucită în istoria teatrului național, pentru că multul pe care i l-a dat Dumnezeu el îl dăruiește cu mărinimie oamenilor. Oamenii îl cunosc, îl recunosc și îl iubesc.

De dor de țară, de oameni, de Neam, de bine și de frumos palpită inima actorului Victor Ciutac.

(Despre Victor Ciutac)

Am văzut sufletul acestui artist, un suflet luminos, tragic, generos, un artist care cânta soarta Neamului său, istoria, nedreptatea, frumusețea și contradicțiile vitrege, lumina și întunericul acestei lumi – despre toate acestea cânta Nicolae Sulac cu fiecare fibră a ființei sale.

A fi artist înseamnă a munci, să îngenunchezi în fiecare zi, să fii un zbuciumat, să fii tare, rezistent, să ai voință, să te bucore slava, dar să nu devii sclavul ei, deoarece devii arogant. Tocmai slava le-a jucat festa multor artiști care, realizând ceva, au devenit celebri, s-au trezit vedete și nu au mai voit să comunice cu semenii lor, dar nici nu au mai vrut s-o ia de la început, având statut de vedetă. Tocmai aici să dai dovadă de acea voință și să-ți spui: trebuie să uit de slavă, trebuie să muncesc în continuare, să ridic ștacheta, să mă desăvârșesc zi de zi.

(Despre Nicolae Sulac)

A vorbi despre Valeriu Cupcea înseamnă a vorbi despre o epocă, despre înaintașii noștri, despre niște oameni dârzi care și-au sacrificat viața într-un fel, activând în timpurile când totul era reacționar, totul era împotriva cuvântului românesc, a istoriei adevărate, a rădăcinilor autentice și, în ultimă instanță, împotriva ființei noastre naționale.

(Despre Valeriu Cupcea)

Și acum, dacă ne-am imagina că poporul nostru ar avea posibilitatea de a încheia niște relații de prietenie și bună înțelegere cu alte civilizații, cu alte galaxii, pe lângă un bărbat-doi, pe care eu i-aș vota, V-aș delega și pe Domnia voastră, pentru că Dvs. sunteți întruchiparea a tot ce este bun și frumos într-o femeie: sunteți mândră, bună la suflet, plină de demnitate, sunteți frumoasă, inteligentă, talentată și înțeleaptă.

(Despre Domnica Darienco)

Femeia în creația poetului, dramaturgului Dumitru Matcovschi ocupă un loc deosebit, mai bine zis, ea se află în capul mesei.

În parte, îi trăiesc viața și mă mir și mă crucesc cum de a reușit Dumitru să ne citească atât de mult în sufletele noastre chinuite, să ne compătimească, să ne apere, să ne susțină, să ne aline, să ne cruțe și să ne iubească atât de mult.

(Despre Dumitru Matcovschi)

Consider că sunteți un om fericit și îmbelșugat, pentru că o viață întreagă ați muncit întru acest belșug pe care îl dăru-iți tuturor cu multă generozitate – limba română corectă, bogată, frumoasă.

(Despre Valentin Mândăcanu)

Prin opera sa, Ion Druță îl caută pe Dumnezeu și-l găsește în sufletul nostru, al cititorilor, căci Dumnezeu este în inima mea, în sufletul nostru, al cititorilor, căci Dumnezeu este în inima mea, în inima ta și în inima lui. Viața fără lumină, fără bunătate – ne spune scriitorul, nu este viață. Îi doresc maestrului Ion Druță o viață luminoasă în continuare.

(Despre Ion Druță)

...Eram în drum spre Viena, într-o călătorie pe urmele lui Eminescu, organizată de Societatea Culturală „Plai Mioritic” din Iași. Un autocar plin cu intelectuali de pe ambele maluri ale Prutului. În această lume bună se afla și familia Doga: frumoasa doamnă Natalia și magnificul muzician și om de omenie Eugen

Doga. Ne opriserăm peste noapte la Mănăstirea Sucevița, unde era o frumusețe paradiziacă, unde totul cânta – și floare, și frunză, și pasăre... Acea muzică divină s-a contopit perfect cu dumnezeiasca muzică a lui Eugen Doga, pe care o ascultam cu respirația întretăiată. Era o armonie perfectă, se înălța la ceruri un imn al frumuseții, al suferinței, al dorului, al veșniciei.

...Un alt moment misterios s-a întâmplat la biserica ortodoxă română din Viena, unde s-a oficiat o slujbă de pomenire a Poetului nepereche. Biserica era arhiplină cu români care locuiau la Viena. La sfârșitul slujbei, preotul l-a rugat pe marele muzician Eugen Doga să interpreteze la pian ceva din creația sa muzicală. În acea liniște covârșitoare au răsunat primele acorduri, apoi, o avalanșă de sunete a umplut biserica. Răsuna muzica lui Eugen Doga și ea ne purta pe cele mai necunoscute cărări ale istoriei Neamului nostru, prin tainele etnogenezei noastre. Fețele oamenilor începuseră a semăna cu fețele sfinților zugrăviți în icoane, iar flacăra lumânării de pe pian a prins a se legăna în ritmul muzicii, care ne fermecase ca într-o poveste. O poveste, o legendă, un mit este însăși muzica maestrului Eugen Doga...

Ave, marea Cultură Română, care are asemenea dăruiri!
Ferice de poporul care are asemenea personalități!

(Despre Eugen Doga)

Atunci când hărțuită și chinuită eram de cotidianul feroce, îmi găseam mereu refugiu în casa voastră, pentru câteva ore – neprețuite ore de discuții și comunicări spirituale, care mă vindecau, îmi dădeau forțe noi și curaj sufletesc să înfrunt, mai departe, soarta-mi deloc ușoară! Astfel, tu și soțul tău, Vlad Zbârciog, ați ajuns a fi o părticică din ființa mea, devenindu-mi frați de suflet...

Am învățat multe de la voi: cum să fii necesar oamenilor, tuturor celor care așteaptă un gest de mobilizare și de susținere morală; cum să fii consecvent în toate circumstanțele vieții; cum să-ți desăvârșești datele și calitățile umane; cum să rămâi neînvins de adversități; cum să-ți menții verticalitatea în a crede în bine și a îndura Suferința. Or, precum spune și Cehov, condiția omului de creație este puterea lui de a îndura, de a-și purta crucea, în pofida tuturor necazurilor.

(Despre Lucia Purice)

Vreau să-mi exprim recunoștința și dragostea pentru domnul A. Josanu – pentru faptele creștinești ale Domniei sale, pentru bunătatea și mărinimia sufletului care a vibrat la orice lacrimă, nenorocire și durere umană.

(Despre Anatol Josanu)

Galina Furdui e o slujitoare fidelă și paradigmatică a cuvântului care arde, frige, mângâie, care te-nvie și te omoară, te înalță și te coboară. Astfel, Cuvântul este partea indispensabilă a ființei ei umane, este însuși procesul vital, este grația divină.

(Despre Galina Furdui)

GÂNDURI, REFLECȚII...

Vreau să vă mai spun că Neamul nostru a supraviețuit etnogenetic, în bună parte, datorită femeii și credinței. Atunci, în 1940, când am fost cotropiți de către imperiul sovietic, primul lucru pe care l-au realizat comuniștii a fost acela că au închis bisericile, ne-au distrus icoanele, altarele, toate relicvele legate de cult, sperând că odată cu asta, ne vor lăsa fără credință în Dumnezeu, ne-au impus renunțarea la limbă, la conștiință de neam.

(Din comunicarea Ninelei Caranfil la Conferința Internațională a femeilor, Chișinău)

Gândindu-mă la soarta de mâine a Teatrului nostru, eu vă chem, dragii mei actori, regizori, critici de teatru să salvăm Teatrul Național, să ne dăm mâinile, să ne luminăm mințile, să alungăm răul din sufletele noastre, căci numai cu bunătate și dragoste vom aprinde acea lumânare veșnică pentru generațiile ce vor veni.

(Din intervenția la Adunarea generală a Uniunii oamenilor de teatru)

În încheiere, aș dori să vă asigur că noi, intelectualitatea basarabeană, nu uităm Patria-mamă, ne cunoaștem bine rădăcinile noastre, ne creștem copiii în spirit național, facem tot po-

sibilul ca limba română să se simtă și la noi, ca la ea acasă; că vom face tot posibilul să apropiem acea sfântă zi a reîntregirii Neamului.

Iar Dvs., cei de aici, să aveți conștiința că Basarabia aparține nu numai unui partid, ci întregii Țări.

(Din comunicarea Ninelei Caranfil la Conferința de presă a Partidului România Mare)

Acum două milenii, Isus Hristos a adus pe pământ și a promovat două valori incontestabile, două nestemate: dragostea și iertarea.

Domnule Președinte, în numele oamenilor de cultură, care sunt cei mai chinuiți, dar și cei mai frumoși și fericiți, Vă mulțumim din suflet pentru această mângâiere pe creștet, Vă promitem că vom folosi tot harul nostru de la Dumnezeu pentru a alunga urâtul din lume.

(Ninela Caranfil la Președenție, cu prilejul acordării Ordinului "Gloria Muncii")

Acum câțiva ani, când am citit pentru prima oară gândurile Mareșalului Ion Antonescu – m-au frapat prin limpezimea lor, m-au încurajat și mi-au dat multă speranță.

Unul dintre aceste gânduri luminoase vi-l spun și Dvs.: "Fii om, fii drept și recunoaște că pe deasupra ambițiilor, urii și intrigilor este Patria, este veșnicia Neamului și că acolo trebuie să ne întâlnim întotdeauna, chiar dacă nu ne înțelegem de fiecare dată".

(Din alocuțiunea la dezvelirea monumentului "Onisifor și Octavian Ghibu")

Odată fiica m-a întrebat: "Mamă, de unde se iau copiii?" I-am răspuns: "Se întâmplă că se întâlnesc o femeie și un bărbat și din motivul că nu mai pot trăi unul fără altul – din dragostea lor se nasc copiii". A meditat, și a spus: "Atunci toți copiii ar trebui să poarte numele Dragoste".

(Dragoste – nume pe care trebuie să-l poarte copiii)

Sunt convinsă că dacă fiecare dintre noi ar avea răgazul și răbdarea să-și asculte sufletul, vocea interioară, nu s-ar întâmpla atâtea rele în viața noastră, fiindcă această voce este a lui Dumnezeu. El, Tatăl nostru, ne vorbește, însă noi nu-l ascultăm, suntem surzi, orbiți de tot ceea ce este pământesc și material. Cu adevărat, comuniștii distrugându-ne credința, l-au adus pe om la condiția să se țină, să se lipească de materie, precum șarpele de pământ, în postură de târâtoare. Din păcate, mulți au acceptat această condiție. Și astăzi, eu văd menirea omului de creație și a Bisericii în a ajuta omului să redevină om, să-l regăsească pe Dumnezeu.

(Dumnezeu în viața mea)

Acuma învață, muncește, trăiește, greșește și să faci cât mai mult bine oamenilor, pentru că acest bine, mai devreme sau mai târziu, se va întoarce către tine.

Să crezi în Dumnezeu, căci te va ajuta în momentele grele, precum m-a ajutat pe mine.

(Scrisoare din spital – către fiica Laura)

Cum poți să fii independent cu Armata a 14-a rusă în casa ta? Cum poți să fii independent când oriunde în Chișinău ți se spune: „*Govori po-russki!*”? Mari magnați ruși, împreună cu foștii lideri comuniști și comsomoliști, au pus ghearele pe toate bogățiile noastre. Nu noi, ci străinii sunt stăpânii Republicii Moldova.

(Dintr-un interviu despre ziua de 27 august 1991, acordat în 1997)

Toată lumea știe că anume comuniștii au închis bisericile, au interzis credința, botezurile, cununțiile, au ucis preoți. Acum, anti-hriștii își atârnă cruci la gât, ca să ne convingă că ei nu mai sunt comuniștii din 1940, ci alții. E imoral, tovarășilor, fără a vă căi de toate păcatele să puneți piciorul în sfânta biserică.

(Avem nevoie de o elită politică de sacrificiu)

Ai rostit asemenea neprețuite cuvinte, care cuprind viața noastră, existența noastră. Da, omul se rupe de la pământ, zboară în univers, își caută sensul, rostul, alte dimensiuni, dar de fiecare dată se reîntoarce aici, pe pământ, unde-i sunt rădăcinile, care l-au născut și i-au dat viață, se reîntoarce la aceste rădăcini pentru că are nevoie de sevă. Fără ele, fără rădăcini, omul este o frunză în vânt.

Iată, acest dor de vatră strămoșească, dor de tot ceea ce e al ființei tale și naște poezia, naște misterul lumii.

**(Din emisiunea radio a Ninei Parfentie
„Mă cheamă cuvintele”)**

Vreau să vă atenționez că ceea ce li se întâmplă astăzi, în această țară a Absurdului, oamenilor de cultură, scriitorilor, oamenilor de teatru depășește orice limită a absurdului tragic și nu-și poate afla nici o justificare, nici măcar în planul paradoxurilor sociale. Noi, cei care încercăm să gândim și să vorbim românește, pentru a reveni la rădăcinile noastre, la esența spiritului nostru, suntem maltratați, concediați de la locurile de muncă, lipsiți de surse de existență, într-un cuvânt, strangulați.

(Semnal de alarmă din Absurdistan)

Articole și consemnări în presă despre Ninela Caranfil

80. **Cemortan, Leonid.** Prietenul nostru – teatrul : pagini din istoria Teatrului Academic Moldovenesc de Stat „A. S. Pușkin” / Leonid Cemortan. – Ch. : Lit. artistică, 1983. – 246 p. – [referiri la rolurile jucate de Ninela Caranfil].

81. **Adunarea femeilor** din capitala Moldovei : [cu participarea actriței Ninela Caranfil] // Moldova Suverană. – 1991. – 12 mart.

82. **Andrievschi, A.** Reprezentanța Permanentă a Guvernului Republicii Moldova pe lângă Cabinetul de Miniștri al URSS : [scris. de recunoștință la adresa Ninelei Caranfil, din partea dlui A. Andrievschi, ministru consilier] / A. Andrievschi // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cu-vânt. – Ch., 2005. – P. 375.

83. **Apostol, Tudor.** Creionări la portretul unei actrițe : [Ninela Caranfil] / Tudor Apostol // Noutățile ecranului. – 1988. – 1-15 ian. – P. 2 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 247-250.

84. **Apostol, Tudor.** Teatru. Profiluri. Harul bunătății : [despre rolurile realizate de Ninela Caranfil pe scenă și platourile de filmare] / Tudor Apostol // Columna. – 1991. – Nr. 3. – P. 25-28 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – 258-263.

85. **Apostol, Tudor.** Ziua de mâine începe astăzi : [despre rolul jucat în spectacolul de poezie *Rămâi, iubirea mea, rămâi*] / Tudor Apostol // Lit. și arta. – 1993. – 4. febr. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 265-266.

86. **Apostol, Veniamin.** [Ninela Caranfil – activitatea scenică a actriței] / Veniamin Apostol // Femeia Moldovei. – 1985. – Nr. 4. – P. 33. – (*La solicitările dumneavoastră*) ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 150 ; 245-246.

87. **Arta comunicării** : [felicitare cu ocazia jubileului Ninelei Caranfil] // Lit. și arta. – 2002. – 27 iun. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 326-326.

88. **Aviz teatral**. Piesa *Casa mare* de Ion Druță, în regia Nicoletei Toia [cu participarea Ninelei Caranfil ș.a.] // Românce : Liga Naț. a Femeilor din România. – 1994. – 10 mai.

89. **Badiu, Vasile**. Metafora trăinicieii spirituale : [despre rolul Lizei jucat de către Ninela Caranfil în piesa *Casa* de F. Abramov] / Vasile Badiu // Moldova soc. – 1983. – 27 mai ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 238-241.

90. **Benu, C.** Iubire pentru Eminescu : [recital de poezie al actriței Ninela Caranfil în cadrul Zilelor Eminescu] / C. Benu // Flux. – 1999. – 20 ian. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 314-315.

91. **Botezatu, Eliza**. Prietena mea Ninela / Eliza Botezatu // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 159-160.

92. **Braharu, N.** Greva studenților : [cuvântarea dnei Ninela Caranfil, actriță la Teatrul Naț. *Mihai Eminescu*] / N. Braharu // Glasul Națiunii. – 1995. – 16 mart. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 288-292.

93. **Bujor, Liuba-Drăgostița**. Singură în fața destinului : [despre Ninela Caranfil] / Liuba-Drăgostița Bujor // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 161-163.

94. **Burghiu, Iacob**. Mare scumpete a Neamului : [Ninela Caranfil] / Iacob Burghiu // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 169-176.

95. **Caranfil, Laura**. 1 iunie. De Ziua copiilor : [fiica despre mamă] / Laura Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – P. 146-149.

96. **Cazacu, Lia**. Mai bogați cu șapte cărți : [este menționată cartea Ninelei Caranfil *Tăcerea de până la cuvânt*] / Lia Cazacu // Ziarul de gardă. – 2004. – 4 noiemb. ; <http://garda.com.md/15/cultura/>. – 15.05.2007.

97. **Cernei, Vsevolod**. Epoca e a noastră și răspunderea e a noastră : [despre rolul Lizei, jucat de către Ninela Caranfil, în

piesa *Casa* de F. Abramov] / Vsevolod Cernei // Tinerimea Moldovei. – 1983. – 18 mai. – P. 4 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 235-238.

98. **Cheianu, Constantin.** Reprezentații inaugurale : [Ninela Caranfil în spectacolele *Banca* și în compoz. literar-muzicală *Privighetoarea cântă plumb*] / Constantin Cheianu // Lit. și arta. – 1984. – 10 apr. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 244-245.

99. **Cheianu, Constantin.** Unsul sufletelor, ca politică de stat : [numirea Ninelei Caranfil în funcția de viceministru al Culturii] / Constantin Cheianu // Jurnal de Chișinău. – 2003. – 27 iun. – P. 10 ; <http://www.jurnal.md/articol.php?id=410&editie=184>. – 15.05.2007.

100. **Chistol, D.** Decizia judecătorei sectorului Ciocana : [Ninela Caranfil, amendată pentru participarea la o întrunire de protest] / D. Chistol // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 426.

101. **Cibotaru, Anișoara.** 2003, 17 iunie : [mesaj de felicitare cu ocazia zilei de naștere] / Anișoara Cibotaru // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 179.

102. **Ciubucciu, Vlad.** Strămoșii : [arborele genealogic al familiei Caranfil] / Vlad Ciubucciu // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 11-16.

103. **Ciutac, Victor.** Mereu în activitate : [Ninela Caranfil] / Victor Ciutac // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 177-178.

104. **Codru, Anatol.** Epifania unui destin mesianic : [despre destinul Ninelei Caranfil] / Anatol Codru // Glasul Națiunii. – 2007. – 28 iun. – P. 3 ; Lit. și arta. – 2007. – 21 iun. – P. 6.

105. **Cucuietu, Sergiu.** Festivalul *Lucian Blaga* : [despre simpoz. și serata de poezie prez. de actrița Ninela Caranfil] / Sergiu Cucuietu // Țara. – 1996. – 30 aug. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 295.

106. **Cucuietu, Sergiu.** Subiectiv despre obiectiv. Dăruire totală : [despre participarea Ninelei Caranfil la Festivalul de poezie *Lucian Blaga*] / Sergiu Cucuietu // Țara. – 1997. – 24 iun. – P. 4 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 296.

107. **Dabija, Nicolae.** Privirea albastră a Ninelei Caranfil : [aprecierea activității și felicitare cu ocazia zilei de naștere] / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 1997. – 19 iun. – P. 1 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 300; 371-372.

108. **Dabija, Nicolae.** Veneam, Ninela, să te admirăm / Nicolae Dabija // Glasul Națiunii. – 2007. – 28 iun. – P. 3. – (Aniversări).

109. **Damian, Mihaela.** La fel de dragă : [personalitatea Ninei Caranfil] / Mihaela Damian // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 372-373.

110. **Festivalul Eugen Ionescu** : [cu participarea și a actriței Ninela Caranfil] // Jurnalul naț. – 2001. – 26 mai.

111. **Festivalul Internațional** de poezie *Mihai Eminescu* : [Premiul pentru interpretarea poeziei eminesciene, acordat actriței Ninei Caranfil] // Lit. și arta. – 1996. – 18 iul. – P. 6.

112. **Festivalul luptă pentru** existență : [participarea Ninei Caranfil la Bienala Teatrului *Eugene Ionesco*] // Lit. și arta. – 1994. – 6 iun. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 286-287.

113. **Fulga, Silvia.** O actriță pentru toate timpurile : [Ninela Caranfil] / Silvia Fulga // Moldova Suverană. – 2002. – 19 iun. – (*Medalion aniversar*) ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 325-326.

114. **Furdui, Galina.** Un spectacol – confesiune : [protagonistă – artista Ninela Caranfil] / Galina Furdui // Pământ și oameni. – 1993. – 27 mart. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 266-267.

115. **Gramă, Steliana.** „De dragoste, de dor” : [despre monospectacolul Ninei Caranfil cu genericul *De dragoste, de dor*] / Steliana Gramă // Lit. și arta. – 1995. – 1 ian. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 287.

116. **Josu, Nina.** O actriță de zile mari – Ninela Caranfil : [opiniile unor personalități ale culturii despre vol. *Tăcerea de până la cuvânt*] / Nina Josu // Lit. și arta. – 2005. – 29 dec. – P. 4.

117. **Josu, Nina.** Zilele Ghibu la Chișinău : [Ninela Caranfil – invitat de onoare] / Nina Josu // Lit. și arta. – 2000. – 1 iun.

118. **Lari, Leonida.** Noaptea la Căpriana : Ninei Caranfil : [poezie] / Leonida Lari // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 156.

119. **Leonăchescu, Nicolae.** La Teatrul Național : [Ninela Caranfil participantă la spectacolul de comemorare a lui Valeriu Cupcea] / Nicolae Leonăchescu // Glasul Națiunii. – 1997. – 17 sept. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 305-307.
120. **Levițchi, M.** Participarea la acțiunea de binefacere *Să ștergem lacrima din ochii lor* : [o scrisoare de mulțumire din partea Maricicăi Levițchi] / M. Levițchi // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 378.
121. **Matcovschi, Dumitru.** Suflet de pâine caldă : [Ninela Caranfil] / Dumitru Matcovschi // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 164-166.
122. **Mesajul Ambasadorului** [moldovean în Polonia] Gh. Gusac : [cu prilejul zilei de naștere a actriței] // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 192.
123. **Mesajul lui Serghei Gladco** : [felicitare din partea prefectului județului Ungheni cu ocazia zilei de naștere] // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 191.
124. **Mesajul lui Vitalie Vrabie** : [felicitare din partea primarului municipiului Ungheni, cu prilejul zilei de naștere] // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 191.
125. **Mihailo, Larisa.** Tăcerea de până la cuvânt : [lansarea cărții *Tăcerea de până la cuvânt* a actriței Ninela Caranfil la Sediul Central BM B. P. Hasdeu] / Larisa Mihailo // Capitala. – 2006. – 1 febr. – P. 8.
126. **Morăraș, Mihai.** „Nichita Stănescu – o viziune a sentimentelor : 70 de ani de la naștere” : [Ninela Caranfil cu un recital din poezia lui N. Stănescu] / Mihai Morăraș // Universitatea : ziarul USM. – 2007. – 24 apr.
127. **Munteanu, Mihai.** Noi facem istoria teatrului : [N. Caranfil – confesiuni teatrale] / Mihai Munteanu // Glasul Națiunii. – 2007. – 28 iun. – P. 3.
128. **Nechit, Irina.** O rugăciune colectivă : [Ninela Caranfil în spectacolul *Întru tine, Doamne, ne rugăm*] / Irina Nechit // Flux. – 1999. – 12 aug. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 316-317.

129. **Ninela Caranfil**, artistă emerită : [notă biogr.] // Timpul. – 2006. – 16 iun. – P. 2. – (*Omul săptămânii*).

130. [**Ninela Caranfil**] // Moldova. – 2006. – Nr 3. – P. 18, 20: text, fișă biogr., foto. – (Serie nouă).

131. **Partole, Claudia**. Când se cere iertare Cerului... : [rolurile Ninelei Caranfil] / Claudia Partole // Lit. și arta. – 2002. – 27 iun. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 327-328.

132. **Partole, Claudia**. Minunile Ninelei Caranfil (Spovedanie) / Claudia Partole // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 329-332.

133. **Pânzaru, Igor**. Repetiția generală : [actrița Ninela Caranfil protestează împotriva „ministerului inculturii”] / Igor Pânzaru // Jurnal de Chișinău. – 2003. – 6 noiemb. – P. 1.

134. **Pohilă, Vlad**. Artista care face cuvintele să incendieze ... : [Ninela Caranfil] / Vlad Pohilă // Natura. – 2007. – Nr 6 (183) – P. 6. – (La aniversară).

135. **Pohilă, Vlad**. Cu Ninela Caranfil, la numărătoare de... gânduri bune : [despre activitatea artistei] / Vlad Pohilă // BiblioPolis. – 2007. – Vol. 22, Nr 2. – P. 78-79.

136. **Pohilă, Vlad**. De-o vârstă și de-o teapă cu „eliberarea” : [un incident cu substrat șovin, a cărui victimă a fost artista] / Vlad Pohilă // Glasul Națiunii. – 1993. – 28 iun. – P. 10 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 268-269.

137. [**Pohilă, Vlad**]. La Sediul Central, sfidând gerurile de afară... : [reflecții personale și impresii ale cititorilor BM *B.P. Hasdeu* despre cartea *Tăcerea de până la cuvânt* de Ninela Caranfil] / Vlad Pohilă // BiblioPolis. – 2006. – Vol. 17, Nr 1. – P. 37 – [Semnat : Cronicar].

138. **Pohilă, Vlad**. Ninela Caranfil : (1947) / Vlad Pohilă // Calendar Național. – Ch., 2007. – P. 189-191. – Bibliogr. : P. 191.

139. **Pohilă, Vlad**. Vine-o vreme, vine-o vamă ... : [despre viața și activitatea Ninelei Caranfil] / Vlad Pohilă // Mesagerul. – 1997. – 20 iun. – P. 8. – (*La aniversară*) ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 300-302.

140. **Postolachi, Veronica.** [Ninela Caranfil – pe bari-
cadele vieții] / Veronica Postolachi // Caranfil Ninela. Tăcerea
de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 374.

141. **Premiile săptămânalului** „Literatura și arta” pentru
anul 1997 : [actriței Ninela Caranfil – pentru dragostea față de
cuvânt care se vrea rostit] // Lit. și arta. – 1998. – 5 ian. – P. 6.

142. **Prepeliță, Mihai.** Neliniștea așteptării : [mărturii
despre activitatea Ninelei Caranfil] / Mihai Prepeliță // Nistru. –
1980. – Nr 9. – P. 157 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la
cuvânt. – Ch., 2005. – P. 233-235.

143. **Privirea albastră** a Ninelei Caranfil : [felicitare din
partea redacției LA, cu ocazia zilei de naștere] // Lit. și arta. –
1997. – 19 iun.

144. **Proca, Ion.** Cum a călătorit Eminescu cu maxi-taxi :
[Ninela Caranfil cu un recital din poezia lui Eminescu la So-
cietatea nevăzătorilor] / Ion Proca // Expres virtual. – 1997. –
1 iun. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch.,
2005. – P. 298-299.

145. **Proca, Ion.** De ziua sa a plecat la o mănăstire :
[Ninela Caranfil] / Ion Proca // Glasul Națiunii. – 2007. – 28
iun. – P. 6. – (Aniversări).

146. **Purice, Lucia.** Dorita mângâiere divină pentru vitalul
unei generații : [Ninela Caranfil] / Lucia Purice // Lit. și arta. –
1994. – 17 febr. – P. 6 ; Purice, Lucia. Lumea în chenarul
geamului. – Ch., 1996. – P. 309-320 ; Caranfil Ninela. Tăcerea
de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 269-282.

147. **Roibu, Nicolae.** Caranfil Ninela : [fișă biografică] /
Nicolae Roibu // Femei din Moldova : encicl. / ed. Iurie Co-
lesnic. – Ch., 2000. – P. 63-64.

148. **Roibu, Nicolae.** „Din cauza cizmelor, am avut multe de
tras în viața asta...” : întâmplări cu Ninela Caranfil, artistă emerită /
Nicolae Roibu // Flux. – 1999. – 19 ian. – P. 4 ; Caranfil Ninela.
Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 313-314.

149. **Roibu, Nicolae.** La „Ginta Latină” au fost înmânate
premiile UNITEM : [Ninelei Caranfil – pentru rolul Ea în spectacolul
Zăpezile de altă dată] / Nicolae Roibu // Timpul. – 2006. – 3 mai ;

<http://www.timpul.md/Rubric.asp?idIssue=302&idRubric=3443>
. – 15.05.2007.

150. **Roibu, Nicolae.** O mită morală pentru viitoare dividende : [atitudinea Ninelei Caranfil la apelul intelectualilor de susținere a candidatului Vasile Ursu la funcția de primar] / Nicolae Roibu // Timpul. – 2005. – 23 noiemb.

151. **Roibu, Nicolae.** Pentru Ninela Caranfil : [expresii] / Nicolae Roibu / Flux. – 2000. – 13 oct. – (*Autografe pentru actori*).

152. **Rusu, Vitalie.** Recomandarea unui coleg de breaslă : [reîntoarcerea Ninelei Caranfil la Teatrul Naț. *Mihai Eminescu*] / Vitalie Rusu // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 379.

153. **Scrisoarea Emiliei** din Vadul lui Vodă : [scris. de recunoștință a unei spectatoare fidele a Ninelei Caranfil] // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 379.

154. **Scrisoarea unui bărbat** : [mărturisiri de dragoste către Ninela Caranfil] // Caranfil, Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 377.

155. **Stelea, Rodica.** Cea care știe să iubească : [în semn de recunoștință] / Rodica Stelea // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 176.

156. **Tamazlâcaru, Elena.** Conferință de presă : [referire și foto de la participarea Ninelei Caranfil la manifestarea consacrată aniversării a 89-a de la Unirea Basarabiei cu România] / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 2007. – 29 mart. – P. 4.

157. **Tamazlâcaru, Elena.** „Dragostea noastră cea de toate zilele...” : [despre întâlnirea cu cititorii și prietenii actriței Ninela Caranfil la BP *Alba Iulia*] / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 2006. – 2 mart. – P. 6.

158. **Tamazlâcaru, Elena.** Ion și Doina, Manole și Ana : [poza Ninelei Caranfil la mormântul artiștilor] / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 1997. – 6 noiemb. – P. 6.

159. **Tamazlâcaru, Elena.** Mihai Eminescu, poet creștin : [spectacolul *Întru tine, Doamne, ne rugăm*, cu participarea Ninelei Caranfil] / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 1999. –

21 ian. – P. 6 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 315-316.

160. **Tamazlăcaru, Elena.** Ninela Caranfil și excepționalul său cadou jubiliar ... : [la 60 ani] / Elena Tamazlăcaru // Lit. și arta . – 2007. – 4 iul. – P. 6.

161. **Tăzlăuanu, Valentina.** Masa de sărbătoare : [despre rolul Poștărița, jucat de Ninela Caranfil în piesa *Masa de sărbătoare*] / Valentina Tăzlăuanu // Lit. și arta. – 1986. – 8 mai. – P. 6.

162. **Tăzlăuanu, Valentina.** Retro : [Ninela Caranfil în rolul Ludmillei din spectacolul *Retro*] / Valentina Tăzlăuanu // Lit. și arta. – 1982. – 11 noiemb. – P. 6.

163. **Un actor urcă la cer** : [Ninela Caranfil, actriță] // Timpul. – 2003. – 26 dec.

164. **Ungureanu, Ion.** Telegramă guvernamentală : [felicitare cu ocazia conferirii titlului onorific „Artist emerit din Republica Moldova”] / Ion Ungureanu // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 376.

165. **Ungureanu, Larisa.** Tata : un simbol teatral... : [rolul Olei exprimat scenic de Ninela Caranfil în spectacolul *Tata* de Dumitru Matcovschi] / Larisa Ungureanu // Moldova Suverană. – 1999. – 18 dec. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 317-320.

166. **Vartic, Andrei.** Ninela Caranfil și drumurile ei spre luminisuri / Andrei Vartic // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 167-169.

167. **Vărăceanu, Ion.** Oamenii de cultură susțin *Alianța Braghiș* : [Ninela Caranfil, participantă la discuții pe tema alegerilor parlamentare] / Ion Vărăceanu // Moldova Suverană. – 2001. – 25 ian. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 323-324.

168. **Verejanu, Daniel.** Cel mai de prestigiu premiu – Premiul revistei *Micul Prinț* pentru Ninela Caranfil / Daniel Verejanu // Mesagerul. – 1997. – 31 aug. ; Caranfil, Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 305.

169. **Zubco, Olesia.** [Ninela Caranfil – un patriot înflăcărat al Neamului] / Olesia Zubco // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 374.

În limba rusă

170. **Апостол, Ф. Г.** Штрихи к портрету актрисы : [о ролях, сыгранных Нинелой Каранфил в театре и кино] / Ф. Г. Апостол // Новинки экрана. – 1988. – 1-15 янв. – С. 2.

171. **Михайло, Лариса.** Молчание перед словом : [премьера книги Нинелы Каранфил *Tăcerea de până la cuvânt* в Муницип. б-ке *Б.П. Хашдеу*] // Capitala-Столица. – 2006. – 1 февр. – Р. 8.

172. **Пономарева, Наталья.** Когда Нинела Каранфил вышла на сцену в мини-юбке, ее родители решили что зря отдали дочь в актрисы / Наталья Пономарева // Новое время. – 2005. – 18 нояб. – С. 7.

173. **Руссу-Хараба, А.** Такая как мы, но другая... : [биогр. очерк на рус. и англ. яз.] / А. Руссу-Хараба // Moldova. – 2006. – Nr 3. – Р. 20. – (Serie nouă).

174. **Фурдуй, Галина.** Спектакль – исповедь : [о спектакле одного актера *Останься, любовь моя, со мною*] / Галина Фурдуй // Земля и люди. – 1993. – 27 марта. – С. 6.

175. **Чурапу, А.** Веровать и уметь нести свой крест : [о творчестве Нинелы Каранфил] / А. Чурапу // Aquarelle. – 2004. – Nr 11. – С. 106-109.

REFERINȚE ȘI APRECIERI DESPRE ACTIVITATEA ARTISTEI

Chiar și atunci când bocește, spunea pe timpuri despre ea Ion Puiu, această actriță își râde de necazuri, de neșanse, de urât, de pasiuni. Azi mai putem adăuga că actrița Ninela Caranfil chiar și atunci când plânge, de fapt ea râde de necazuri, de neșanse, de urât, de pasiuni. Azi mai putem adăuga că actrița Ninela Caranfil chiar și atunci când plânge de fapt, ea râde de necazurile noastre, de neșansele noastre, de urâtul nostru secular și ne arată cu zâmbetul ei arhetipal drumurile cele largi, drumurile spre luminisuri.

Andrei Vartic. *Ninela Caranfil și drumurile ei spre luminisuri*

Ninela a știut să caute să intre în sine, să nu uite să se privească în sufletul ei... Și nu știu cum, de la piatră la piatră, de la iarbă la iarbă, de la floare la floare, de la vers de Bacovia, de la un vers al marilor poeți români la un vers din marea poezie universală, ea a știut să-și ridice în sufletul ei o biserică de duh, de înțelepciune, de crez și de toate celea ce poate menține pe fața pământului un om ... Și Dumnezeu atunci i-a dat, de-a știut cum să-și cântărească cuvintele și cum să iasă în viață, făcându-și rugăciunea... Cred eu că, această calitate este moștenită de la străbunii ei, de la bunica ei, sau de la străbunelul ei, sau străbunica, e de la cineva moștenirea asta, și este păstrată, pentru că a știut să reziste grație unui crez al ei...

Și mai are văpaia aceea de har care-i vine din scenă...

Iacob Burghiu. *Mare scumpete a Neamului*

Pe mine personal poezia mă ajută să trăiesc. Ea ne șlefuieste sufletul, ne îndreaptă spre bine, frumos, spre omenie. Și e sărac acel om, cu atât mai mult un actor, care nu cunoaște, nu citește poezie.

Ludmila Sobietchi. *Profesia de actor nu este doar o sărbătoare*

Actrița Ninela Caranfil nu are nevoie de recomandare. E bine cunoscută în lumea teatrală. E unul din pușinii actori care se bucură de aprecierea și dragostea spectatorilor. Tot ce face poartă amprenta inteligentă a sufletului.

Ninela Caranfil nu are nevoie de recomandare, ci de respect și de puțină dragoste.

Și totuși: Recomand pe actrița Ninela Caranfil să fie reangajată în trupa Teatrului Național „Mihai Eminescu”.

Vitalie Rusu. *Recomandarea unui coleg de breaslă*

O fire neliniștită, mereu nesatisfăcută de ceea ce a realizat până în prezent, mereu în așteptarea unui rol mare, al ei și numai al ei, Ninela Caranfil își continuă urcușul greu spre culmile măiestriei cu o înțelepciune sifizică. Parcă mereu de la început, de la poalele muntelui neînvins.

Mihai Prepelită. *Neliniștea așteptării*

Una peste alta, mama este persoana cea mai importantă din viața mea (ca și soțul meu, de altfel... un gând bun și pentru el: te iubesc, Adrian), și îi mulțumesc pentru că m-a făcut așa cum sunt, îi mulțumesc pentru că îmi este alături. Până la urmă, cred că sunt cam așa cum a vrut mama mea să fiu (cu mici excepții), așa că nu greșește când spune că eu sunt cea mai mare operă a vieții ei.

Laura Caranfil. *1 iunie 2003. De Ziua copiilor*

Extenuant, actrița Ninela Caranfil își trăiește acum meseria ca pe o corvoadă, adversă dorințelor imense de a interpreta în scenă caractere ferme, de a-și dispune liber, revelator visurile spre perfecțiune, spre extazul creației și tot ce-i tulbură verticalitatea împlinirilor devine element de un trist fundal de culise, pe care sunt pictate difuz, extrem de difuz, aspirate roluri impregnate de inteligență și simțire diferențiată...

Lucia Purice. *Lumea în chenarul geamului. Dorita mângâiere divină pentru vitalul unei generații*

Înfruntând atâtea furtuni pe baricadele vieții, Ninela Caranfil rămâne stăpână pe imperiul unor energii răsculitoare, iradiind lumina talentului său în lumea iubitorilor de teatru. Tânăra prin dragostea inepuizabilă pentru Poezie și Frumos, joacă excelent cel mai dramatic rol în spectacolul trist al existenței cotidiene, purtându-și cu demnitate nimbul de actor, cetățean, pedagog și femeie adevărată.

Dr. Veronica Postolachi, profesoară de limbă și literatură română la Liceul român-englez „Mircea Eliade”

INTERVIURI REALIZATE CU NINELA CARANFIL

176. **Alcătuită din iubire**, credință, onestitate, talent, muncă ... – Ninela Caranfil : [interviu cu actrița] / consemnare : Vlad Pohilă // Lit. și arta. – 2007. – 21 iun. – P. 6.

177. **Cele două muze. Și acum?...** : [dialog cu Ninela Caranfil, vicepreședintă a Ligii Democrat-Creștine a femeilor din Moldova] / consemnare : Vlad Neagoe // Glasul. – 1990. – 26 iul. – P. 7 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – 252-255.

178. **Chestionar „LA”** : [răspunsul Ninelei Caranfil la întrebarea „Ce așteptați de la noul an 2006?”] // Lit. și arta. – 2006. – 5 ian. – P. 4.

179. **Dacă omul nu are suflet, e pierdut...** : [interviu cu Ninela Caranfil] / consemnare : Iliș Parfene // Lit. și arta. – 1995. – 22 iul. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 292-294.

180. **[Interviu cu Ninela Caranfil]** / consemnare : Vlad Pohilă // BiblioPolis. – 2007. – Vol. 22, Nr 2. – P. 79-80.

181. **La taifas cu Ninela Caranfil**, actriță la Teatrul *Mihai Eminescu* / consemnare : Tatiana Spânu // Dante'S : [rev. Liceului Teoretic *Dante Alighieri*]. – 2003. – Nr 2 (13). – P. 2

182. **Mărțișoare pentru...** : [răspunsul Ninelei Caranfil la întrebarea ziarului *Flux*] / consemnare : Nicoleta Mândăcanu // Flux. – 2000. – 8 mart. – P. 4 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 321-322.

183. **Ninela Caranfil**: „Femeile astăzi fac cea mai mare politică” : [interviu cu actrița] / consemnare : Nicolae Roibu // Glasul Națiunii. – 1994. – Ian. (Nr 3) – P. 5.

184. **Ninela Caranfil**: „La 27 august 1991 s-a întâmplat cea mai mare farsă a secolului nostru” : [interviu cu Ninela Caranfil] / consemnare : Gheorghe Budeanu // Flux. – 1997. – 27 aug. – P. 4 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 303-305.

185. **Ninela Caranfil**: Valorile culturale rămân peste secole și ne fac interesanți pentru restul lumii : [dialog cu Ninela

Caranfil despre cultură] / consemnare : Nadina Gheorghită // Capitala. – 2007. – 7 mart. – P. 7.

186. „...**O gură de aer**” pentru șefii direcțiilor cultură județene : [interviu cu Ninela Caranfil, viceministru al Culturii] / consemnare : Galina Mardare // Funcționarul public. – 2000. – Nr 11. – P. 6-7. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 186-189.

187. **Oamenii de cultură** sunt aleșii Celui de Sus pentru a lumina sufletele oamenilor : [dialog cu Ninela Caranfil] / consemnare : Dinu Rusu // Natura. – 2003. – Noiemb. (Nr 11) – P. 11 ; <http://www.salvaeco.org/reviste/natura/11/04.php> – 15.05.2007.

188. **Profesia de actor nu este** doar o sărbătoare : [dialog cu Ninela Caranfil] / consemnare : Ludmila Sobiețchi // Florile dalbe. – 1991. – 27 sept. – P. 7 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 263-264.

189. **Rolurile vieții** și destinul actorului : [interviu cu actrița Ninela Caranfil] / consemnare : Andrei Viziru // Lit. și arta. – 1997. – 13 noiemb. – P. 4 ; Caranfil, Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 309-310.

190. **Secretele Ninelei** : [interviu cu actrița] / consemnare : Raia Rogac // Accente. – 2003. – 2 oct. ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 332-335.

191. **Speranța, ca un buchet de trandafiri**. Puțină liniște pentru actrița Ninela Caranfil : [interviu] / consemnare : Violeta Grigore // Flux. – 1997. – 17 iun. – P. 4 ; Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 296-298.

192. **Șaizeci de clipe de zbor** : [interviu cu Ninela Caranfil] / consemnare : Raia Rogac. – Glasul Națiunii. – 2006. – 2 mart. – P. 4.

În limba rusă

193. **Нинела Каранфил**: Культурные ценности остаются на века и делают нас интересными для всех : [беседа с актрисой Нинелой Каранфил] / беседовала Надина Георгицэ // Capitala-Столица. – 2007. – 7 марта. (Nr 9). – С. 7.

Ninela Caranfil în emisiunile de radio și televiziune

194. **2002, 5 martie.** Emisiune radio *cu Nina Parfentie*. Mă cheamă cuvintele : [rolul poeziei în activitatea artistică a actriței] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 224-228.

195. **2003, 3 septembrie.** *Ion Druță la 75 ani*. Interviu radiofonic la „Unda dimineții” / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 230.

196. **2003, 31 august.** Interviu radiofonic Sărbătoarea „Limba Noastră cea Română” / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 229.

197. **1999, 14 iunie.** Interviu la Radio Iași : Simpozionul Internațional „Eminescu în fața lumii” : [Ninela Caranfil despre Mihai Eminescu] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 223.

198. **1998, ianuarie.** Emisiune la TV „O seară cu noi” : „Despre drepturile omului” / Ninela Caranfil // Caranfil, Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 221.

199. **1998, ianuarie.** Inaugurarea emisiunii la TV „O seară cu noi” : „Despre transportul urban” / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 221-222.

200. **1998, 1 decembrie.** Radio România Actualități. [București] (prin telefon) : [de ziua reîntregirii României Mari, la 1 decembrie 1918] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 222-223.

201. **1997, mai.** Radio Iași, interviu : [impresiile Ninelei Caranfil despre *Zilele Blaga*] / Ninela Caranfil // Caranfil, Nine-la. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 216-217.

202. **1997, 17 iunie** : Emisiune radiofonică : [un colaj de interviuri de la serata jubiliară a doamnei Ninela Caranfil, 17 iunie, 1997] / moderator : Rodica Stelea // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 217-220.

203. **1997, Ziua medicului.** Emisiune la TV : [felicitare din partea Ninelei Caranfil] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 216.

204. **1982, primăvara** : interviu la radio : [Ninela Caranfil despre rolurile sale] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 204-205.

205. **1986, Emisiune** televizată, interviu : [dialog cu actrița Ninela Caranfil, despre activitatea sa teatrală] // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 206-210.

206. **1972, emisiune TV**. Un dialog cu Veniamin Apostol / consemnare : Veniamin Apostol // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 203-204.

207. **Cuvânt despre cuvânt** : [emisiune radio (iulie, 1995)] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 214-215.

208. **Prima mea vizită** în România : [impresii de călătorie (1990, 1 februarie)] / Ninela Caranfil // Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. – Ch., 2005. – P. 211-213.

Anexe

Spectacole radiofonice

- 1970 – Eino Alts, *Orbul regizor*, regizor Margareta Javroțchi
1977 – E. Reazanov, *Colegii*, reg. Ilie Stratulat
1982 – Alioșin, *Temă cu variații*, reg. Margareta Javroțchi
1987 – C. Partole, *Floare în cenușă*, reg. Emil Nicula
1991 – T. Mușatescu, *A murit Bubi*, reg. Ilie Stratulat
1992 – A. Baranga, *Viața unei femei*, reg. Ilie Stratulat
1994 – A. Marinat, *Divorț în casă nouă*, reg. Ilie Stratulat
1997 – Benjamin Apel. *Știe toată lumea*, reg. Ilie Stratulat
1997 – G. Darie, *A doua condamnare a lui Socrate*, reg. Ilie Stratulat
1999 – V. Malev, *Maria*, reg. Olga Șveț
2000 – G. Papini, *Mărturiile calvarului*, reg. Olga Șveț
2003 – Ion Druță, *Biserica albă*, înregistrare integrală a romanului, reg. Olga Șveț
2005 – *Psalmii lui David. Întru, Tine, Doamne, ne rugăm*, reg. Olga Șveț.

Monospectacole

- 1987 – Spectacol de poezie *De dor, de dragoste*, versuri de poezii: I. Vatamanu, V. Romanciuc, P. Boțu, D. Matcovschi, în regia Ninelei Caranfil
1991 – *Rămâi, iubirea mea, rămâi*, versuri de L. Lari, N. Dabija, Gr. Vieru, regizor Tudor Cibotaru
1997 – *Rugăciune*, versuri de L. Blaga, regizor Silvian Fusu
1998 – *Întru tine, Doamne, ne rugăm. Psalmii lui David*, regie Sandu Vasilache
2005 – *Reîntregire*, pe versurile lui M. Eminescu, N. Stănescu, A. Păunescu, M. Isanos, L. Lari, I. Druță, Gr. Vieru, D. Matcovschi, N. Dabija.

Lansarea cărții:

Tăcerea de până la cuvânt: [file de biogr., amintiri, corespondență, interviuri, articole de și despre Ninela Caranfil] / Ninela Caranfil ; proiect și realizare : Vlad Ciubucciu ; cop. de Isai Cârmu. – Ch. : Ed. Iulian, 2005. – 464 p. ; fotogr.

1. Biblioteca Publică Onisifor Ghibu – 04.11.2005, moderator Nicolae Dabija

Invitați: *Petru Lucinschi, ex-președinte al R. Moldova, prof. dr. Vlad Ciubucciu - autorul concepției cărții, Anatol Josanu – sponsorul editării volumului; prof. univ. dr. Eliza Botezatu, Andrei Strâmbeanu, Isai Cârmu, Elena Vulpe, prof. Nelly Berezovschi ș.a.*

2. Biblioteca Municipală B.P. Hasdeu – 24.01.2006, moderatori: dr. conf. univ. Lidia Kulikovski, director general al BM; Vlad Pohilă, jurnalist

Invitați: personalități ale culturii noastre precum: *Ion Ungureanu, Andrei Vartic, Claudia Partole, M. Gh. Cibotaru, Ianoș Țurcanu, Vasile Șoimaru, Veronica Postolachi, Elena Tamazlăcaru etc.*

3. Biblioteca Publică Alba Iulia – 14.02.2006, moderator Elena Tamazlăcaru

Invitați: *Anatol Ciocanu, Nicolae Dabija, Vlad Zbârciog, Raia Rogac, Emil Gaju ș. a.*

4. Biblioteca Județeană Gheorghe Asachi din Iași. – 27 martie 2006, moderatori: Vlad Pohilă, jurnalist; Adrian Dinu Rachieru – scriitor, editor

Invitați de onoare : *dr. conf. univ. Vasile Șoimaru, Ioan Eremia, Laurenția Poenaru, Ion Țăranu – diplomat, scriitor ș.a. Ninela Caranfil a bucurat prezența cu un recital de poezie din Mihai Eminescu, Nichita Stănescu, Lucian Blaga, Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Dumitru Matcovschi.*

**Acțiuni culturale de amploare și de rezonanță,
cu participarea artistei**

- 14.10.1983 – **Seară de omagiere a poetului Pavel Boțu**, recital de poezie – Ninela Caranfil
- 03.09.1988 – **Seară de omagiere a scriitorului Ion Druță la 60 ani**, Ninela Caranfil prezintă un fragment din **Biserica albă**
- 27.08.1989 – **Marea Adunare Națională**, recital de poezie, Leonida Lari
- 27.08.1990 – **Marea Adunare Națională**, recital de poezie, Petru Cărare
- 25.10.1990 – **Seară de omagiere a poetului Dumitru Matcovschi** la 60 ani, recital de poezie – Ninela Caranfil
- 31.08.1991 – **Limba Noastră cea Română**, ediția I-a, moderatorii ai spectacolului Ninela Caranfil și Veniamin Apostol
- 05.09.1991 – **Moscova**. Participare la sărbătoarea **Limba Noastră cea Română** organizată de Ambasada Republicii Moldova la Moscova. Ninela Caranfil – recital din opera lui Ion Druță
- 31.08.1992 – **Limba Noastră cea Română**, ediția II-a, moderatorii ai spectacolului Ninela Caranfil și Veniamin Apostol
- 09.05.1992 – **Vaslui, România. Zilele Eminescu**. Ninela Caranfil prezintă un recital. Mai participă mari actori români: Leopoldina Bălănuță, Ovidiu Iuliu Moldovan, poeta Leonida Lari, cântăreața Margareta Sârbu, ziaristul Vasile Năstase
- 15.05.1993 – **Fundația Culturală Română București**, spectacolul **Rămâi, iubirea mea, rămâi**, pe versurile poetului Nicolae Dabija
- 15.08.1994 – Manifestarea de comemorare a poetului **Ion Vatamanu**, recital de poezie, Ninela Caranfil
- 06.05.1995 – Acțiunea de binefacere **Să ștergem lacrima din ochii lor**, Fondul pentru ocrotirea copiilor invalizi și orfani. Recital din versuri de Grigore Vieru
- 10.04.1999 – Joacă spectacolul **Întru Tine, Doamne, ne rugăm** la Biserica Tuturor Sfinților din Iași. Mai participă corul *Trison* de la Liceul *Iulia Hasdeu*, dirijor Ștefan Caranfil
- 04.04.2000 – **Sărbătorirea a 2000 de ani de creștinism**. Se joacă spectacolul **Întru Tine, Doamne, ne rugăm**,

protagonistă Ninela Caranfil. Mai participă corul *Trison* de la Liceul *Iulia Hasdeu*, dirijor Ștefan Caranfil, cântărețul Ion Paulencu

- 17.11.2001 – ***Seară de omagiere a poetului Victor Teleucă***, recital de poezie – Ninela Caranfil
- 14.05.2006 – ***Anatol Codru la 70 ani***, Academia de Științe, discurs și recital de poezie de Ninela Caranfil.

Participări la Salonul Național de Carte de la Iași, organizat de Biblioteca Județeană *Gheorghe Asachi*:

- **14.11.1996** – Recital de poezii ale lui Mihai Eminescu
- **17.11.1997** – Recital de poezie de Lucian Blaga
- **18.11.1997** – Ninela Caranfil a prezentat la Casa Pogor din Iași spectacolul *Rugăciune*, pe versuri de Lucian Blaga
- **20.11.1998** – Recital de poezie – Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Leonida Lari, Nicolae Dabija la Salonul Național de carte din Iași și la Radio Iași.

Participări la Manifestările cultural-științifice *Mircea Eliade* ale Liceului *Mircea Eliade*, cu diverse recitaluri de poezie, în incinta Bibliotecii Publice *Onisifor Ghibu*

- 23-24 martie 2001, ediția a VII-a, recital din poezia lui Lucian Blaga
- 22-23 martie 2002, ediția a VIII-a, recital din Mihai Eminescu
- 26-27 martie 2004, ediția a X-a, recital din Vasile Voiculescu
- 23 martie 2007, ediția a XIII-a – 100 ani de la nașterea lui Mircea Eliade, recital din poezia lui Grigore Vieru, Nicolae Dabija.

Medalioane literare organizate de dr. Veronica Postolachi, profesoară la Liceul român-englez *Mircea Eliade*, cu elevii claselor superioare, la care Ninela Caranfil participă cu diverse recitaluri :

- Radu Gyr – 07.02.2003
- Victor Teleucă – 24.04.2003
- Dumitru Matcovschi – 26.09.2003
- Vlad Zbârciog – 05.12.2003
- Mihai Eminescu – 19.01.2004
- Claudia Partole – 17.12.2004
- Grigore Vieru – 28.01.2006
- Galina Furdui – 11.02.2006
- Nichita Stănescu – 04.12.2006
- Nicolae Dabija – 23.02.2007.

Index alfabetic de nume

- Abramov Feodor 89, 97
Andrievschi A. 82
Apostol Tudor 83-85
Apostol Veniamin (44), 86, 206
Babansky Valeriu (47)
Badiu Vasile 89
Barcaru Diana (24)
Bălan-Popa Victoria 2
Benu C. 90
Bogdănaș Silvia 3
Botezatu Eliza 91
Braharu Nicolae 92
Budeanu Gheorghe 184
Bujor Liuba-Drăgostița 93
Burghiu Iacob (9), 94
Caranfil Laura (40), 95
Caranfil Ștefan 63
Cazacu Lia 96
Cârmu Isai 1
Cemortan Leonid 80
Cernei Vsevolod 97
Cheianu Constantin 98, 99
Chistol D. 100
Cibotaru Anișoara 101
Ciocanu Anatol 59, 65
Ciubucciu Vlad 1, 102
Ciutac Victor (76), 103
Cocoș Vladimir (53)
Codru Anatol 104
Colesnic Iurie 146
Constantinov Constantin (73)
Constantinov Serghei (73)
Coțțiu M. (68)
Corlăteanu Radu (69)
Cucuietu Sergiu 105, 106
Cupcea Valeriu (30), (119)
Curagău Mihai 72
Dabija Nicolae 107, 108
Damian Mihaela 109
Darie Nicolae (37)
Darienco Domnica (26)
Doga Eugen (23)
Druță Ion 88, (195)
Eminescu Mihai (159), (197)
Esinencu Nicolae (45)
Filip Iulian 4
Fulga Silvia 113
Furdui Galina (17), 114,
Gheorghită Nadina 185
Gladco Serghei 123
Grama Steliana 115
Grigore Violeta 191
Gusac Gheorghe 122
Josanu Anatol (16), 78
Josu Nina 116, 117
Kulikovski Lidia (12)
Kașpirovski, A. 62
Lari Leonida 118
Leonăchescu Nicolae 119
Levițchi Maricica 120
Lucinschi Petru 21
Mardare Galina 186
Marin Andreea 61
Matcovschi Dumitru (67), 121,
165
Mândâcanu Nicoleta 182
Mândâcanu Valentin (49)
Mihailo Larisa 125
Morăraș Mihai 126
Munteanu Mihai 127
Neagoe Vlad 177
Nechit Irina 128
Nicula Emil (29)
Parfene Iliăș 179
Parfentie Nina 194
Partole Claudia 131, 132

Pânzaru Igor 133
Plăcintă Arcadie (41)
Pohilă Vlad 134-139, 176, 180
Postolachi Veronica (34), 140
Potângă Paulina 55
Potârniche Mihai (36)
Prepelită Mihai 142
Proca Ion 144, 145
Puiu Ion 59
Purice Lucia (32), 146
Rogac Raia 5, 190, 192
Roibu Nicolae 147-151, 183
Roșca Arina 6
Rusu Dinu 187
Rusu Vitalie 152
Sobietchi Ludmila 188
Spânu Tatiana 181
Stănescu Nichita (126)
Stelea Rodica 155, 202
Sulac Nicolae (44)
Șoltoianu Alexandru (46)
Tamazlăcaru Elena 7, 156-160
Tăzlăuanu Valentina 161, 162
Toia Nicoleta 88
Ungureanu Ion 164
Ungureanu Larisa 165
Ursu Vasile (150)
Vartic Andrei 166
Vărăceanu Ion 167
Verejanu Daniel 168
Viziru Andrei 189
Vrabie Vitalie 124
Zavtoni Paulina (11)
Zubco Olesia 169
Апостол Ф. Г. 170
Георгицэ Надина 193
Михайло Лариса 171
Пономарева Наталия 172
Руссу-Хараба Анастасия 173
Фурдуй Галина 174
Чурапу А. 175

DIN ICONOGRAFIE

Familia Caranfil în 1953, în satul Sagaidac, r-nul Cimișlia

Familia mea, mândria mea

Cu sora mai mare Ana

Cea mai scumpă,
cea mai dragă fiică –
Laura

O generație sacrificată, dar fericită. La 1 Decembrie 1996,
cu familia Mariana și Mircea Druc

Flori de la neuitatul regizor,
actor, om de omenie
Veniamin Apostol (1997)

Ninela Caranfil cu colegul de
teatru Nicolae Darie

Dialog între generații. Cu actorul Constantin Constantinov (2000)

Doi prieteni, doi actori, două destine,
ne unește una: Dragostea de teatru.
Cu Vitalie Rusu (2005)

Cu poetul Grigore Vieru
la Simpozionul Internațional „Idealul
unității naționale în istoria românilor”
(oct. 1997, Iași)

Cu faimosul tenor Mihai
Munteanu, care-mi cânta
o romântă la ureche

DI Președinte Petru Lucinschi o
felicită pe actriță cu ocazia Sărbătorii
„Limba Noastră cea Română”
(31 august 1996)

Cu Maria Bieșu și Eliza Botezatu la Conferința
Internațională a femeilor (19 mai 1995)

Cu minunatul om și chirurg
Gheorghe Ghidirim

E atât de bine lângă tine! Cu Iulian Filip și Grigore Grigoriu

Într-o clipă de comuniune sufletească cu maestrul Eugen Doaa

Cu dnul acad. Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor, la Salonul Internațional de Carte, Iași, 1996

Poetul Nicolae Dabija, veșnic inspirat pentru o floare și un moment poetic

Lansarea cărții, la BM „B.P. Hasdeu”, cu L. Kulikovski, Vi. Pohilă, R. Rogac, V. Șoimaru, Ștefan și Clodi Caranfil

Cu ziaristul Vlad Pohilă, bunul și charismaticul meu vecin

ACORD FINAL... **(Alte poeme de suflet)**

Scrisoarea III

(fragmente)

Spuma asta-nveninată, astă plebe, ăst gunoi
Să ajung-a fi stăpâna și pe țară și pe noi !
Tot ce-n țările vecine e smintit și stârpitură
Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,

Tot ce e perfid și lacom, tot Fanarul, toți iloții
Toți se scurseră aicea și formează patrioții,
Încât fonfii și flecarii, găgăuții și gușații,
Bâlbâiți cu gura strâmbă sunt stăpânii astei nații !

Voi sânteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni!
I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!
Și această ciumă-n lume, și aceste creaturi
Nici rușine n-au să ieie în smintitele lor guri
Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,
Îndrăznesc ca să rostească pân' și numele tău... țară !

.....
Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic-rece,
Vă mirați cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece ?
Când vedem că toți aceia care vorbe mari aruncă
Numai banul îl vânează și câștigul fără muncă,
Azi, când fraza lustruită nu ne poate înșela,
Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este-așa ?
Prea v-ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,
Ca să nu s-arate-odată ce sunteți – niște mișei !
Da, câștigul fără muncă, iată singura pornire;
Virtutea ? E-o nerozie; Geniul ? O nefericire.

Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă-n colb de cronici;
Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.
Cum nu vîi tu, Țepeș Doamne, ca punând mîna pe ei,
Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni !

Mihai Eminescu

* * *

Din Basarabia vă scriu,
Dulci frați de dincolo de Prut
Vă scriu cum pot și prea târziu
mi-e dor de voi și vă sărut

Suntem în cuvânt și-n toate
Floare de latinitate
Sub un cer cu stele sudice
De avem sau nu dreptate,
De avem sau nu dreptate,
Eminescu să ne judece.

Este-o nebunie să încerci
Să dai la o parte Cerul
Ca să vezi pe Dumnezeu
Dumnezeu este chiar Cerul
Este o nebunie
Să dai la o parte Limba Română
Ca să vezi pe Eminescu
Eminescu este chiar Limba Română.

Este o nebunie să încerci
Să dai la o parte Prutul
Ca să ajungi mai repede în Țară –
Țara este chiar Prutul
Este o nebunie să încerci
Să dai la o parte pe Cărturar
Ca să vezi viitorul,
El este chiar ziua de mâine,
Viitorul venind.

Grigore Vieru

La Putna

Se lasă un abur de dor peste munți,
Se-aude o lină cântare,
Pe albe zăpezi trec călugări cărunți
Și ochii lor ard de credință sub frunți
La Putna lui Ștefan cel Mare.

Pășesc în tăcere pe dalele reci,
Mă-nec într-o rugă amară,
Dar duhu-i ce nu are moarte în veci
Și nici poticnire în capete seci
Mă-ntreabă ce este în Țară.

Se zbate-ntrebarea pe-arzânde făclii
Mă reazem de cripta-mpărată,
Mă reazem cu-o lume de suflete vii
Și spun cu puterea iubirii dintâi
Că Țara nu e ca odată.

Că zimbru-i gonit din blazonul divin
Și trage prin miriște carul,
Că frații de-o mamă aparte se țin
Și sângele lor declarat e străin,
Fiindcă e altul hotarul.

Că, după ce neamul a fost răzlețit
Și limbă o alta se face,
Ei bine, dar verbul nu-i chip de robit,
Că-atunci împotriva lui Domnu-ai pornit,
Că-n verb însuși spiritul zace.

Spun toate tăcând încordat
Și sfinții privesc cu mirare,
Și-n grava tăcere măreț, sacadat
Se-aude în seară cum clopote bat
La Putna lui Ștefan cel Mare.

Prelung bat, și aspru, și tânguitor,
Se varsă pe deal și pe vale,
Și-așa ți se pare, prin sunetul lor,
Că Ștefan vestește: nu moare-un popor,
Vândut de mișei pe parale.

Popor ce de veacuri s-a statornicit
Pe munții, pe văile-aceste,
De ce a fost dus, umilit, nimic ? –

Cu pumnul la gură și lațul la gât –
Din simpla pricină că este.
Popor de păstori, de plugari, de năieri
Va fi pe aice și mâine,
Că cine-a trecut prin atâtea-ncercări,
De drag pentru Țară găsi-va puteri
Să mânce doar apă și pâine.

Bat clopote tare, de vuie-n cuvânt
Neînduplecata-ntrebare:
Sunt două popoare cu-aceiași pământ?
Un singur popor e cu-aceiași mormânt
La Putna lui Ștefan cel Mare !

Leonida Lari

* * *

Țara mea de dincolo de Prut
Mi s-a dat poruncă să te uit
Să te șterg din minte cu-n burete
Patria mea pusă la perete.
Și ca-n anii noștri cei mai triști
Iar să mă prefac că nu ești
Iar să mă prefac că nu pot plânge
Și că alta-i ruda mea de sânge.
Țara mea de dincolo de Prut
Numai lacrima dacă-ți mai este scut,
Numai dorul te mai apără de rele
Țară tristă-a Pruturilor mele
Mi se-ngăduie și-acum ca mai-nainte
Să bocesc cu câteva cuvinte
Trec pe stradă necăjit și-mi zic
Of, mai bine mut decât peltic
Iarăși cărțile gândite de străbuni
Mi se spune că sunt pline de minciuni
Și că viitorul meu a fost trecut
Țara mea de dincolo de Prut.
Țara mea de dincolo de Prut
Am să-ncerc dac-am să pot să uit
Și acum
Scriu la carte-naintașii

O să-ncerc ca să-mi iubesc vrăjmașii
Dară dincolo de moarte, Țara mea,
Nu mă părăsi, nu mă lăsa
Când chema-mă-va la Dânsul Dumnezeu
Te implor să spui că sunt al tău.
Țara mea de dincolo de Prut
Mi s-a dat să mi te uit, suflet al meu,
Uite-mă pre mine Dumnezeu.

Nicolae Dabija

Rugă de sfârșit de veac, rugă de sfârșit de mileniu

Copii rătăcitori,
Bat,
Doamne,
La porțile Tale.
Ci Tu îi primești
Și îi ierți.
Le trimiți ploi la vreme,
Și căldură,
Și soare.
Spor la muncă
Și noroc întru toate,
Pentru a face un ospăț,
Un mare ospăț,
În onoarea
Copiilor
Rătăcitori.
Dar,
Anii fiind mult prea mare,
Mesele erau atât de ispititoare,
Frumoase,
Gustoase,
Arătoase,
Încât
Copiii rătăcitori
Nu au mai avut vreme
Pentru spovedanie,
Pentru împărtășanie,

Pentru Binecuvântarea Ta.
S-au năpustit,
Și-au luat
Care cât a vrut,
Care cât a putut,
Apoi,
Odată mesele pustiite,
Butoaiele golite,
Copiii au luat-o razna,
Fiecare mare și tare,
Fiecare voinic și deștept.
Mai trece o vreme,
Și ei iar vin de bat
La poartă
Ta.
Vin sfădiți înde ei,
Vin încărunțiți,
Vin cu copii,
Cu vite.
Vin cu datorii pe care nu le pot achita,
Cu prieteni de care nu pot scăpa,
Cu păcate ce nici nu pot îmbrăca
Haina spovedaniilor...
Ci Tu,
Doamne,
Părinte fiindu-le,
Ieși de le deschizi,
Bucurându-Te nespus
De întoarcerea
Copiilor
Tăi.
Acoperi datoriile,
Îi scapi de prieteni,
Îi împaci cu dușmanii
Le ierți până și pe cele ce nu pot fi iertate,
Le reînvii în memorie
Datinile,
Credința,
Trimiți ploi la vreme,
Soare la vreme,

După care
Poruncești să se întindă mesele,
Pentru un mare,
Pentru un foarte mare ospăț
În cinstea
Copiilor
Rătăcitori.
Bunătatea Ta însă,
Darurile Tale,
Au fost mult prea de tot...
Mirozna vinurilor,
Frumusețea bucatelor
Trecește necredința în ei,
Și copiii Tăi,
Uitând de tot,
Uitând de toate,
Uitând până și de Tatăl cel Ceresc
Se reped ca nebunii...
Apoi,
Care mai de care,
Care mai de care...
Acum
Iată-i singuri și neputincioși,
Tociți de boli,
Umiliți de nedreptățiți,
Trădați în tot ce-au avut mai sfânt,
Copiii Tăi,
Doamne,
Iar se adună la poarta Ta.
Ridică mâna să bată,
Dar li se face oarecum,
Și mâna coboară
Rușinată,
Mută,
Trudită,
Blestemată...
Ci Tu,
Doamne,
Le auzi suspinele.
Le cunoști rătăcirile,

Le știi neputința,
Și ieși
Zâmbind
Întru întâmpinarea lor.
Și iată plouă la vreme,
Și e soare,
Și e cald,
Și e bine,
Iar asta înseamnă,
Că Domnul
Nu
Ne-a
Uitat.

Ion Druță

Doamne, cine va locui în lăcașul Tău și cine va sălășlui în
muntele cel sfânt al Tău ?

Cel ce umblă fără prihană și face dreptate, cel ce are adevărul
în inima sa,

Cel ce n-a viclenit cu limba, nici n-a făcut rău împotriva ve-
cinului său și ocară n-a rostit împotriva aproapelui său.

Defăimat să fie înaintea Lui cel ce viclenește, iar pe cei ce se
tem de Domnul îi slăvește; cel ce se jură aproapelui său și nu se
leapădă,

Argintul său nu l-a dat cu camătă și daruri împotriva celor
nevinovați n-a luat. Cel ce face acestea nu se va clătina în veac.

Psalmul 14. Al lui David

Iată pe scurt; tot ceea ce ai auzit aceasta este: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui! Acesta este lucru cuvenit fiecărui om.

Căci Dumnezeu va judeca toate faptele ascunse, fie bune, fie rele.

Ecclesiastul, 12; 13-14

Ninela Caranfil
Bibl. Mun. B.P. Hasdeu, Biblioteca

SC14070032

verificat
12. Oct 16
27. 05. 22

12

VERIFICAT

Ninela Caranfil, artistă emerită cu o voce ce izvorăște din inimă, ca să ajungă la inimă ... Întotdeauna când am urmărit-o în scenă [...], mi s-a transmis fluid dorința actriței de a crea roluri și caractere care una vorbesc și tot una gândesc!...

Lucia Purice,
scriitoare, critic de artă

În anii noștri buni, când eram mulți și uniți la marile manifestări ale ființei noastre naționale, actrița însuflețea mulțimile, cu vocea ei când vibrândă, când imperioasă, când amenințătoare, când plină de amărăciune, când dătătoare de speranță.

Actrița, care știe să facă cuvintele să explodeze pe scenă, să incendieze, să contamineze, să învie, să le facă să trăiască aieva, ne așteaptă pe noi, cei care suntem spectatorii ei, ca să descoperim împreună cu ea frumusețea Vieții, a Artei, a Limbii Române. În altarul Melpomenei, Ninela Caranfil este la această oră un nume, un stil, o personalitate bine conturată.

Nicolae Dabija,
scriitor, membru de onoare al Academiei Române

Dacă e vorba să spun un cuvânt despre Ninela Caranfil, aş zice că este o actriță de o individualitate aparte, cu un suflet palpitant, foarte sensibil; este o actriță deșteaptă, înțeleaptă, este o actriță filosof, poate cea mai civică din câte am întâlnit.

Veniamin Apostol,
regizor, actor,
Artist al poporului